

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2015/1587**zo 7. mája 2015****o štátnej pomoci SA.35546 (2013/C) (ex 2012/NN), ktorú poskytlo Portugalsko spoločnosti Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A.**

[oznámené pod číslom C(2015) 3036]

(Iba anglické znenie je autentické)**(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

so zreteľom na rozhodnutie, ktorým Komisia rozhodla o začatí konania podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o štátnu pomoc SA.35546 (2013/C) (ex 2012/NN) ⁽¹⁾,

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami,

keďže:

1. POSTUP

- (1) Portugalské orgány e-mailom z 3. októbra 2012 neformálne predložili Komisii krátke memorandum o štátnych opatreniach, ktorých cieľom bolo maximalizovať výnos z privatizácie spoločnosti Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A. (ďalej len „ENVC“). Na základe poskytnutých informácií sa Komisia 5. októbra 2012 rozhodla začať konanie vo veci z úradnej moci zaevidované pod číslom SA.35546 (2012/CP). Portugalsko bolo o začatí konania informované listom z 11. októbra 2012.
- (2) Komisia požiadala o doplňujúce informácie listom z 12. októbra 2012, na ktorý Portugalsko odpovedalo e-mailom z 9. novembra 2012 a listom z 20. novembra 2012. Z týchto informácií vyplynulo, že ENVC mala v minulosti prospech z viacerých opatrení, ktoré mohli predstavovať štátnu pomoc. 16. októbra 2012 prebehol konferenčný hovor s portugalskými orgánmi. Na žiadosť portugalských orgánov sa 11. decembra 2012 konalo zasadnutie Komisie a portugalských orgánov. Portugalsko poskytlo doplňujúce informácie listom z 28. decembra 2012 a e-mailom z 18. januára 2013.
- (3) Listom z 23. januára 2013 Komisia oznámila Portugalsku, že sa v súvislosti s pomocou rozhodla začať konanie podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“) (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“).
- (4) Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ⁽²⁾ a zainteresované strany boli vyzvané, aby predložili pripomienky k opatreniam. Portugalsko predložilo svoje pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania listom z 12. marca 2013. Komisia nedostala od zainteresovaných strán žiadne pripomienky.
- (5) Počas formálneho vyšetrovacieho konania Portugalsko na žiadosť Komisie viackrát predložilo požadované informácie. Telefonické konferenčné hovory medzi Komisiou a portugalskými orgánmi sa konali 27. mája 2013, 29. júla 2013, 13. novembra 2013 a 20. januára 2015. Navyše sa 17. marca 2014 konalo osobné zasadnutie Komisie a portugalských orgánov.

⁽¹⁾ Štátna pomoc – Portugalsko – Štátna pomoc SA.35546 (2013/C) (ex 2012/NN) – Minulé opatrenia v prospech Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A. – Výzva na predloženie pripomienok v súlade s článkom 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 95, 3.4.2013, s. 118).

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

- (6) Listom z 27. februára 2015 Portugalsko požiadalo Komisiu, aby potvrdila, že prípadná povinnosť vrátiť pomoc sa nerozšíri na spoločnosť WestSea. V tom istom liste Portugalsko súhlasilo s tým, že sa zriekne svojich práv vyplývajúcich z článku 342 ZFEÚ v spojení s článkom 3 nariadenia č. 1/1958 ⁽³⁾, a že toto rozhodnutie sa prijme a oznámi v angličtine.

2. SÚVISLOSTI

2.1. Príjemca

- (7) Portugalská lodenica ENVC bola založená v roku 1944 a zoštátnená v roku 1975. Bola v plnom vlastníctve štátu prostredníctvom firmy EMPORDEF – *Empresa Portuguesa de Defesa (SGPS), S.A.* (ďalej len „EMPORDEF“) – 100 % štátnej holdingovej spoločnosti, ktorá kontrolovala viacero štátnych firiem v sektore obrany.
- (8) V čase rozhodnutia Komisie o začatí konania (pozri odôvodnenie 3 vyššie) ENVC zamestnávala 638 zamestnancov a bola jedinou lodenicou v Portugalsku schopnou stavať vojenské plavidlá ⁽⁴⁾. Stavebné portfólio spoločnosti ENVC bolo v tom čase obmedzené na stavbu dvoch bitúmenových tankerov na objednávku spoločnosti Petróleos de Venezuela S.A („PDVSA“), ktorá bola v 100 % štátnom vlastníctve Venezuely.
- (9) ENVC využívala pozemky na základe koncesie. Tá sa firme udelila po prvýkrát v roku 1946 s následnými úpravami v rokoch 1948, 1949 a 1974. V roku 1989 bola koncesná plocha rozšírená a trvanie koncesie sa z pôvodného termínu do roku 2006 predĺžilo do roku 2031 ⁽⁵⁾.

2.2. Privatizačný proces

- (10) V čase rozhodnutia o začatí konania bola spoločnosť ENVC na trhu stále aktívna. Zákonnou vyhláškou č. 186/2012 z 13. augusta 2012 sa vláda rozhodla spoločnosť opäť privatizovať ⁽⁶⁾.
- (11) Privatizácia mala prebehnúť podľa portugalského zákona o privatizácii ⁽⁷⁾. Osobitné pravidlá tohto procesu, t. j. zákonná vyhláška č. 186/2012 a uznesenie rady ministrov č. 73/2012, boli uverejnené v portugalskom úradnom vestníku 13. resp. 29. augusta 2012 ⁽⁸⁾. V uznesení rady ministrov č. 73/2012 sa stanovilo, že privatizácia sa uskutoční formou priameho predaja (bez súťaže) do výšky 95 % základného imania spoločnosti ENVC.
- (12) Podľa Portugalska identifikovala firma EMPORDEF a jej finančný poradca vyše 70 potenciálnych investorov. Do stanoveného termínu 5. novembra 2012 predložili záväznú ponuku traja investori, no za oprávnených boli uznaní iba dvaja: Rio Nave Serviços Navais (Brazília) a JSC River Sea Industrial Trading (Rusko) ⁽⁹⁾.
- (13) V uznesení rady ministrov č. 27/2013 zo 17. apríla 2013 sa portugalská vláda rozhodla zamietnuť jedinú platnú ponuku spoločnosti JSC River Sea Industrial Trading (keďže platnosť ponuky firmy Rio Nave Serviços Navais medzitým uplynula) s odôvodnením, že jej podmienky boli neprimerané a neprijateľné.

⁽³⁾ Nariadenie č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385/58).

⁽⁴⁾ Podľa informácií od Portugalska sa zdá, že podiel pracovnej sily firmy ENVC vyclenený na stavbu vojenských plavidiel bol najvyšší v roku 2005 – vtedy predstavoval 33 % všetkej činnosti firmy (vrátane výstavby, opráv atď.). V období rokov 2006 až 2011 bola priemerná kapacita venovaná vojenskej výstavbe zhruba 11 %, no v roku 2012 klesla na nulu, keďže portugalská armáda zrušila objednávku na stavbu vojenských plavidiel.

⁽⁵⁾ Koncesná zmluva bola upravená aj v roku 2005 a 2007, aby ENVC mohla v rámci subkoncesie časť pozemkov uvoľniť na výrobu veterných generátorov.

⁽⁶⁾ Na tento proces sa nevzťahovalo memorandum o porozumení týkajúce sa podmienenosti osobitnej hospodárskej politiky podpísané medzi Portugalskom, Komisiou, Medzinárodným menovým fondom a Európskou centrálnou bankou.

⁽⁷⁾ *Lei Quadro das Privatizações* prijatý zákonom č. 11/90 z 5. apríla 1990 a opätovne zverejnený zákonom č. 50/2011 z 13. septembra 2011.

⁽⁸⁾ *Diário da República* č. 156, 13. august 2012, s. 4364, resp. *Diário da República* č. 167, 29. august 2012, s. 4838.

⁽⁹⁾ Firma Volstad Maritime síce predložila záväznú ponuku 5. novembra 2012, no bola diskvalifikovaná, pretože ju predložila po termíne 10.00 hod.

- (14) Zákonnou vyhláškou č. 98/2013 z 24. júla 2013 portugalská vláda poverila spoločnosť ENVC uzavrieť subkoncesiu na využívanie pozemky. Postup udeľovania subkoncesie sa začal 31. júla 2013. Predložili sa dve ponuky, no za oprávnenú sa uznala len tá od firiem Martifer-Energy Systems SGPS, S.A. a Navalria-Docas, Construções e Reparações Navais, S.A. (ponuku predložila ich spoločná dcérska spoločnosť WestSea). Portugalsko 11. októbra 2013 potvrdilo, že sa vybrala ponuka spoločnosti WestSea.
- (15) Vzhľadom na finančnú situáciu spoločnosti ENVC, ktorá mala do polovice roka 2013 kumulované straty vyše 264 miliónov EUR, sa portugalská vláda rozhodla pristúpiť k jej likvidácii, a to uznesením rady ministrov č. 86/2013 z 5. decembra 2013. Vláda zároveň poverila predstavenstvo spoločnosti ENVC, aby začalo s odpredajom aktív a aby maximalizovalo ich hodnotu transparentným predajom.
- (16) 4. marca 2014 sa konalo valné zhromaždenie spoločnosti ENVC, kde firma EMPORDEF ako jediný podielnik potvrdila rozhodnutie o predaji aktív spoločnosti ENVC a o prepustení vtedy približne 607 zamestnancov v záujme čo najrýchlejšej likvidácie a zrušenia firmy.
- (17) Po vykonaní potrebných opatrení na zaistenie súladu s rozhodnutím valného zhromaždenia spoločnosti ENVC, predaji aktív a prepustení zamestnancov portugalská vláda požiadala portugalskú agentúru pre výber a prijímanie riadiacich administratívnych pracovníkov (*Comissão de Recrutamento e Seleção para a Administração Pública – CRESAP*), aby nominovala likvidačný tím poverený likvidáciou spoločnosti ENVC. Portugalské orgány potvrdili, že spoločnosť ENVC sa zlikviduje v najbližších mesiacoch.

3. OPIS OPATRENÍ

- (18) Na základe informácií, ktoré poskytlo Portugalsko v priebehu formálneho vyšetrovacieho konania, sa zdá, že spoločnosť ENVC mala v minulosti prospech z viacerých opatrení pomoci („**minulé opatrenia**“).
- (19) Niektoré z minulých opatrení poskytla firma EMPORDEF alebo portugalská štátna pokladnica na krytie prevádzkových nákladov a/alebo strát spoločnosti ENVC v období rokov 2006 až 2013. Opatrenia sú zhrnuté v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Minulé opatrenia poskytnuté na krytie prevádzkových nákladov a/alebo strát spoločnosti ENVC

Dátum	Opatrenie	Poskytovateľ	Suma (v EUR)
11. máj 2006	Zvýšenie základného imania ENVC	EMPORDEF	24 875 000
2012/2013	Úročené úvery na krytie prevádzkových nákladov – <i>podrobnosti v prílohe I</i>	EMPORDEF	101 118 066,03
i) 31. január 2006 ii) 11. december 2008 iii) 28. apríl 2010 iv) 27. apríl 2011	Úvery na zvládnutie prevádzkových nákladov	Direção-Geral do Tesouro e Finanças (DGTF)	i) 30 000 000 ii) 8 000 000 iii) 5 000 000 iv) 13 000 000

- (20) Valné zhromaždenie spoločnosti ENVC (ktorého jediným členom bol EMPORDEF) 11. mája 2006 rozhodlo o zvýšení základného imania spoločnosti ENVC v sume 24,875 milióna EUR (ďalej len „**zvýšenie základného imania z roku 2006**“) ⁽¹⁰⁾. Podľa Portugalska bolo zvýšenie základného imania z roku 2006 potrebné na to, aby si firma ENVC dokázala plniť finančné a obchodné záväzky (najmä voči portugalským námorným silám), a prihliadalo sa pri ňom na plán reštrukturalizácie ENVC zo 17. augusta 2005 (pozri odôvodnenie 47 nižšie). Portugalsko takisto uvádza, že zvýšenie základného imania z roku 2006 bolo potrebné v zmysle článku 35 portugalského zákonníka obchodných spoločností („*Código das Sociedades Comerciais*“), pričom alternatívou bolo zníženie základného imania ENVC alebo likvidácia spoločnosti.
- (21) V roku 2012 a začiatkom roka 2013 prestalo viacero bánk spoločnosti ENVC poskytovať úvery a boli ochotné tak urobiť iba vo vzťahu k spoločnosti EMPORDEF. Preto EMPORDEF v snahe zaistiť pokračovanie činnosti spoločnosti ENVC ako jej jediný podielnik poskytla spoločnosti ENVC finančnú podporu v podobe viacerých úročených úverov v celkovej výške 101 118 066,03 EUR (ďalej len „**úvery z roku 2012 a 2013**“) ⁽¹¹⁾. Portugalsko objasnilo, že tieto úvery boli určené na krytie prevádzkových nákladov a prefinancovanie existujúcich bankových úverov. Úrokové sadzby úverov z roku 2012 a 2013 sa v rámci jednotlivých zmlúv líšia. Portugalsko tvrdí, že úrokové sadzby, ktoré firma EMPORDEF od ENVC žiadala, kopírovali úrokové sadzby podkladových bankových úverov firmy EMPORDEF. K februáru 2014 ENVC nesplatila ani úvery z roku 2012 a 2013, ani žiadne úroky.
- (22) Napokon dostala spoločnosť ENVC v rokoch 2006, 2008, 2010 a 2011 financovanie v celkovom objeme 56 miliónov EUR z portugalskej štátnej pokladnice („*Direção-Geral do Tesouro e Finanças*“ – DGTF) vo forme viacerých úverových zmlúv (ďalej len „**úvery DGTF**“). Podľa Portugalska sa na ne uplatnili úrokové sadzby EURIBOR plus variabilné rizikové prirážky (spread) v závislosti od zmluvy. Úvery DGRF boli poskytnuté na krytie predošlých nesplatených finančných záväzkov a potreby likvidných prostriedkov na hradenie prevádzkových nákladov ENVC. Portugalsko potvrdilo, že úvery DGTF neboli splatené ⁽¹²⁾.
- (23) Portugalsko takisto poskytlo informácie o niekoľkých ďalších minulých opatreniach v prospech spoločnosti ENVC. Opatrenia sú zhrnuté v tabuľke 2.

Tabuľka 2

Ďalšie minulé opatrenia v prospech spoločnosti ENVC ⁽¹⁾

Dátum	Opatrenie	Poskytovateľ	Suma (v EUR)
29. november 2011	Patronátne vyhlásenie za úver od Banco Comercial Português (BCP)	EMPORDEF	990 000
3. november 2011	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	EMPORDEF	400 000
30. september 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	EMPORDEF	12 500 000
31. august 2010	Patronátne vyhlásenia za dva záložné akreditívy vydané bankou Caixa Geral de Depósitos (CGD)	EMPORDEF	12 890 000 ⁽²⁾
24. jún 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	EMPORDEF	5 000 000

⁽¹⁰⁾ V podaní z 28. decembra 2012 Portugalsko spomenulo zvýšenie základného imania, ku ktorému, ako sa zdalo, došlo v roku 2009. V rámci formálneho vyšetrovacieho konania však Portugalsko potvrdilo, že v roku 2009 k žiadnemu zvýšeniu základného imania nedošlo.

⁽¹¹⁾ Toto opatrenie zahŕňa prevzatie dlhu ENVC voči firme Parvalorem vo výške 5 111 910,08 EUR firmou EMPORDEF, ako aj nezaplatený kumulovaný úrok vo výške 5 281 882,02 EUR.

⁽¹²⁾ Portugalsko poznamenalo, že spoločnosť ENVC poskytla v období rokov 2006 až 2010 päť splátok úrokov z úverov DGTF z roku 2006 a 2008 v celkovej výške 3 291 293,50 EUR.

Dátum	Opatrenie	Poskytovateľ	Suma (v EUR)
25. november 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvin- gový úver od CGD	EMPORDEF	15 000 000
7. september 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvin- gový úver od Banco Espírito Santo (BES)	EMPORDEF	4 500 000
26. jún 2008	Patronátne vyhlásenie pre BCP ako záruka na plnenie dvoch zmlúv na stavbu lodí	EMPORDEF	14 512 500
8. január 2007	Patronátne vyhlásenie za revolvin- gový úver od CGD	EMPORDEF	5 000 000
—	Pomoc na lodné stavitel'stvo 2000 – 2005 ⁽³⁾ – <i>Podrobnosti v prílohe II</i>	DGTF	27 129 933,20
—	Pomoc na odbornú prípravu 2005 – 2006 ⁽⁴⁾	DGTF	257 791
23. december 2009	Úver na výstavbu plavidla Atlán- tida	EMPORDEF	37 000 000

⁽¹⁾ Rozhodnutie o začatí konania zahŕňalo okrem iných opatrení aj patronátne vyhlásenie spoločnosti EMPORDEF v súvislosti s akreditívmi vydanými bankou CGD v hodnote 12 890 000 EUR. V rámci formálneho vyšetrovacieho konania Portugalsko objasnilo, že ide o opatrenie, ktoré je opísané v odôvodnení 24.

⁽²⁾ V rámci formálneho vyšetrovacieho konania Portugalsko objasnilo, že záložné akreditívy sa vzťahovali na sumu 12 890 000 EUR, teda 10 % nákladov na stavbu dvoch spomínaných bitúmenových tankerov (128 900 000 EUR). Portugalsko navyše objasnilo, že zmluva na vydanie záložných akreditívov bola podpísaná v roku 2010 a nie 2012, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania.

⁽³⁾ Podľa informácií od Portugalska bola pomoc na lodné stavitel'stvo poskytnutá formou dotácií spojených so 14 zmluvami z obdobia rokov 2000 až 2005 a nie 2000 až 2007, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania.

⁽⁴⁾ Portugalsko objasnilo, že pomoc na odbornú prípravu sa poskytla v rokoch 2005 a 2006 a nie v období rokov 2000 až 2007, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania.

(24) V roku 2010 uzavrela spoločnosť ENVC so spoločnosťou PDVSA zmluvu o zhotovení dvoch bitúmenových tankerov. Zmluvná hodnota každého plavidla bola 64,45 milióna EUR, čiže spolu 128,9 milióna EUR. Podľa zmluvy o zhotovení mala spoločnosť PDVSA poskytnúť ENVC zálohovú platbu vo výške 10 % celkovej zmluvnej ceny, t. j. 12,89 milióna EUR, pričom podmienkou bolo získanie dvoch záložných akreditívov na zaručenie zálohovej platby spoločnosti PDVSA, ak by si firma ENVC svoje zmluvné záväzky nespĺnila. Oba záložné akreditívy vydala banka CGD na základe patronátneho vyhlásenia spoločnosti EMPORDEF a boli stiahnuté 28. februára 2014 a 31. marca 2014.

(25) Portugalsko takisto objasnilo, že v rokoch 2007 až 2011 spoločnosť EMPORDEF vydala viacero ďalších patronátnych vyhlásení a záruk na podporu dohôd o financovaní medzi ENVC a komerčnými bankami (patronátne vyhlásenia uvedené v odôvodnení 24 vyššie a v tomto odôvodnení sa ďalej spoločne označujú ako „**patronátne vyhlásenia**“ a činia spolu 70 792 500 EUR). Portugalsko podotýka, že spoločnosť EMPORDEF nikdy nevyžadovala od ENVC za patronátne vyhlásenia odplatu.

(26) V rokoch 2000 až 2005 získala spoločnosť ENVC viacero dotácií na stavbu lodí v celkovej sume 27 129 933,20 EUR (ďalej len „**lodiarske dotácie**“). Táto suma zodpovedá viacerým nenávratným dotáciám na výstavbu viacerých plavidiel a tankerov, ktoré sa podľa tvrdení Portugalska poskytli v súlade so zákonnou vyhláškou 296/89, ktorou sa vykonáva smernica Rady 87/167/EHS ⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ Smernica Rady 87/167/EHS z 26. januára 1987 o pomoci na stavbu lodí (Ú. v. ES L 69, 12.3.1987, s. 55).

- (27) Spoločnosť ENVC získala v rokoch 2005 a 2006 aj finančnú pomoc na odbornú prípravu vo výške 257 791 EUR (ďalej len „**dotácie na odbornú prípravu**“) v rámci Operačného programu zamestnanosť, odborná príprava a sociálny rozvoj (POEFDS) financovaného z Európskeho sociálneho fondu.
- (28) Vo vzťahu k plavidlu Atlántida Portugalsko uviedlo, že na jeho výstavbu prebehla v roku 2006 medzinárodná verejná súťaž, do ktorej sa zapojila len firma ENVC a ešte jedna ďalšia spoločnosť. Obe ponuky však boli zamietnuté, pretože nespĺňali požiadavky výzvy. Zákazku na stavbu plavidla získala spoločnosť ENVC neskôr na základe priamych rokovaní s firmou Atlanticoline zodpovednou za námornú prepravu na Azorách. Pôvodná hodnota zákazky na stavbu plavidla Atlántida bola 39,95 milióna EUR; neskôr sa zvýšila na 45,35 milióna EUR. Firma Atlanticoline neskôr zmluvu s ENVC vypovedala s tvrdením, že Atlántida nedokáže dosiahnuť stanovenú rýchlosť.
- (29) S cieľom ukončiť spor medzi spoločnosťami Atlanticoline a ENVC prijala firma EMPORDEF 23. decembra 2009 od banky CGD úver vo výške 37 miliónov EUR. Podľa úverovej zmluvy mala spoločnosť EMPORDEF úver použiť na to, aby firme ENVC poskytla potrebné financie na ukončenie konania s firmou Atlanticoline. Účtovanou úrokovou sadzbou bola 6-mesačná sadzba EURIBOR plus 2 % marže (ďalej len „**úver na plavidlo Atlántida**“).
- (30) Hotové plavidlo sa v roku 2014 predalo v súťaži. Predajné konanie sa propagovalo v štátnych i medzinárodných novinách, pričom jediným kritériom na víťaza bola cena. Kúpna zmluva s kupujúcim (Mystic Cruises SA) v hodnote 8,75 milióna EUR bola podpísaná 30. septembra 2014.

4. ROZHODNUTIE O ZAČATÍ KONANIA

- (31) Komisia 23. januára 2013 rozhodla o začatí formálneho vyšetrovacieho konania. V rozhodnutí o začatí konania bol predbežný názor Komisie, že spoločnosť ENVC možno považovať za podnik v ťažkostiach v zmysle usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z roku 2004⁽¹⁴⁾ (ďalej len „**usmernenia z roku 2004**“), najmä vzhľadom na jej výrazné straty minimálne od roku 2000.
- (32) Hoci Komisia v rozhodnutí o začatí konania zdôraznila, že jej boli o minulých opatreniach poskytnuté len obmedzené informácie, dospela k predbežnému záveru, že všetky z nich zahŕňali štátne prostriedky a boli pripísateľné štátu⁽¹⁵⁾. Komisia zároveň dospela k predbežnému stanovisku, že minulé opatrenia poskytli firme ENVC neoprávnenú výhodu, keďže sa vzhľadom na jej vtedajšie ťažkosti nezdalo pravdepodobné, že by jej bol minulé opatrenia poskytol akýkoľvek racionálny súkromný subjekt. Výhoda je selektívnej povahy, keďže jediným príjemcom bola spoločnosť ENVC.
- (33) Komisia zároveň poznamenala, že minulé opatrenia pravdepodobne ovplyvnili obchod medzi členskými štátmi, keďže spoločnosť ENVC bola v konkurenčnom vzťahu s lodenicami z ostatných členských štátov Európskej únie a ostatných krajín sveta. Minulé opatrenia teda umožnili spoločnosti ENVC pokračovať v činnosti, a to jej na rozdiel od iných konkurentov umožnilo vyhnúť sa následkom plynúcim zo slabých finančných výsledkov.
- (34) Na základe uvedeného dospela Komisia k predbežnému názoru, že minulé opatrenia zrejme predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Okrem toho, keďže minulé opatrenia by boli udelené v rozpore s oznamovacou povinnosťou a povinnosťou zdržať sa konania v zmysle článku 108 ods. 3 ZFEÚ, Komisia poznamenala, že podľa všetkého ide o neoprávnenú štátnu pomoc.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2. Dňa 1. augusta 2014 nadobudli účinnosť usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 249, 31.7.2014, s. 1) (ďalej len „usmernenia z roku 2014“). Podľa bodu 135 usmernení z roku 2014 bude Komisia tieto usmernenia uplatňovať s účinnosťou od 1. augusta 2014 do 31. decembra 2020. Podľa bodu 138 usmernení z roku 2014 sa však majú minulé opatrenia, ktorých sa toto rozhodnutie týka, preskúmať na základe usmernení, ktoré platili v čase poskytnutia pomoci, teda na základe usmernení z roku 2004 [prípadne usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z roku 1999 (Ú. v. ES C 288, 9.10.1999, s. 2 – ďalej len „usmernenia z roku 1999“)].

⁽¹⁵⁾ Pokiaľ ide o spoločnosť EMPORDEF, Komisia v odôvodneniach 46 až 48 rozhodnutia o začatí konania uviedla, že jej rozhodnutia sa zdali pripísateľné portugalskému štátu v zmysle judikatúry vo veci *Stardust Marine* (rozsudok *Francúzsko/Komisia*, vec C-482/99, EU: C:2002:294).

- (35) Komisia takisto vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti minulých opatrení s vnútorným trhom – najmä preto, že portugalské orgány neuviedli žiadne možné dôvody zlučiteľnosti.
- (36) Komisia napriek tomu skúmala, či by sa na minulé opatrenia nemohol *prima facie* vzťahovať niektorý z možných dôvodov zlučiteľnosti stanovených v ZFEÚ. Po vylúčení uplatniteľnosti výnimiek podľa článku 107 ods. 2 ZFEÚ Komisia predbežne skonštatovala, že do úvahy pripadá len výnimka podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.
- (37) Komisia poznamenala, že minulé opatrenia zrejme neboli udelené podľa osobitných pravidiel štátnej pomoci platných pre lodiarsky priemysel v čase poskytnutia minulých opatrení, t. j. Rámca štátnej pomoci na stavbu lodí⁽¹⁶⁾ či jeho predchodcov⁽¹⁷⁾. Keďže spoločnosť ENVC bola v čase poskytnutia minulých opatrení podľa všetkého podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení z roku 2004, Komisia poznamenala, že jediným relevantným základom zlučiteľnosti sa zdá pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, teda usmernenia z roku 2004.
- (38) Komisia poznamenala, že podmienky pomoci na záchranu stanovené v bode 3.1 usmernení z roku 2004 zrejme neboli splnené. Pokiaľ ide o pomoc na reštrukturalizáciu vymedzenú v bode 3.2 usmernení z roku 2004, Komisia skonštatovala, že Portugalsko nepreukázalo existenciu ktoréhokoľvek z prvkov potrebných na to, aby sa minulé opatrenia mohli považovať za pomoc na reštrukturalizáciu (plán reštrukturalizácie, vlastný príspevok, kompenzačné opatrenia atď.). Komisia teda nemala dôkazy o tom, či by sa niektoré z minulých opatrení dalo na základe príslušných usmernení považovať za zlučiteľné ako pomoc na záchranu alebo reštrukturalizáciu.
- (39) Preto Komisia vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti minulých opatrení v prospech spoločnosti ENVC s vnútorným trhom.
- (40) Komisia navyše uviedla niekoľko pripomienok k plánovaným opatreniam Portugalska v súvislosti s privatizáciou spoločnosti ENVC. Hoci plánované sprievodné opatrenia k privatizácii spoločnosti ENVC neboli predmetom rozhodnutia o začatí konania, Komisia so zreteľom na hospodársku situáciu spoločnosti ENVC a povahu plánovaných opatrení považovala za pravdepodobné, že tieto opatrenia budú zahŕňať štátnu pomoc. Ako však Komisia vidí, Portugalsko odmietlo jedinú platnú ponuku na privatizáciu spoločnosti ENVC a miesto toho sa rozhodlo pre likvidáciu spoločnosti (pozri odôvodnenia 14 až 15 vyššie). Na základe toho Komisia predpokladá, že plánované sprievodné opatrenia k privatizácii spoločnosti ENVC sa neposkytnú, a teda sa v tomto rozhodnutí nezohľadňujú.

5. PRIPOMIENKY PORTUGALSKA K ROZHODNUTIU O ZAČATÍ KONANIA

- (41) Vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu Komisie o začatí konania Portugalsko uviedlo, že napriek kumulovaným stratám firmy ENVC od roku 2000 (a najmä od roku 2009) bolo rozhodnutie spoločnosti EMPORDEF držať firmu pri živote poskytovaním dostatočných prostriedkov racionálnym rozhodnutím v súlade s logikou kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve (market economy operator – „MEO“).
- (42) Pokiaľ ide o ťažkosti spoločnosti ENVC, Portugalsko uviedlo, že závažnosť jej finančnej situácie sa prejavila až v rokoch 2009/2010 a jej nezvratnosť vyšla najavo až v ročnej účtovnej závierke za rok 2012.
- (43) Portugalsko takisto objasnilo, že príčinou **zvýšenia základného imania z roku 2006** bola zákonná povinnosť vyplývajúca z článku 35 portugalského zákonníka obchodných spoločností. Podľa daného ustanovenia, ak strata spoločnosti predstavuje polovicu základného imania i) spoločnosť sa musí zrušiť; ii) základné imanie sa musí znížiť aspoň o sumu vlastného kapitálu („*capital próprio*“) spoločnosti alebo iii) podielníci spoločnosti musia zvýšiť základné imanie. Práve na tomto základe sa podielníci spoločnosti ENVC v roku 2006 rozhodli vložiť do spoločnosti kapitál vo výške 24,875 milióna EUR.

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ C 364, 14.12.2011, s. 9.

⁽¹⁷⁾ Konkrétne Rámcová úprava štátnej pomoci pre lodné staviteľstvo z roku 2004 (Ú. v. EÚ C 317, 30.12.2003, s. 11) a nariadenie Rady (ES) č. 1540/98 z 29. júna 1998, ktorým sa ustanovujú nové pravidlá o pomoci pre stavbu lodí (Ú. v. ES L 202, 18.7.1998, s. 1).

- (44) Podľa Portugalska bolo toto rozhodnutie prijaté v presvedčení, že pri alternatívnych možnostiach podľa článku 35 portugalského zákonníka obchodných spoločností by spoločnosť ENVC nebola schopná plniť si finančné a obchodné záväzky (najmä voči portugalským námorným silám). K roku 2006 mala spoločnosť ENVC v knihe objednávok 15 stavebných projektov v celkovej sume 386 miliónov EUR.
- (45) Portugalsko tvrdí, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by tiež zvolil zvýšenie základného imania firmy ENVC a umožnil jej pokračovať v činnosti, čím by posilnil jej konkurencieschopnosť v lodiarstvom priemysle.
- (46) V podaní zo 14. februára 2014 Portugalsko uviedlo, že pri rozhodovaní o zvýšení základného imania z roku 2006 sa zohľadňovalo nielen portfólio spoločnosti, ale aj plán reštrukturalizácie ENVC z augusta 2005.
- (47) Tento plán reštrukturalizácie (ktorého návrh bol poskytnutý) vypracovala firma Banco Português de Investimento S.A. (ďalej len „BPI“) a týkal sa obdobia rokov 2005 – 2009. Podľa plánu reštrukturalizácie by sa spoločnosť ENVC v záujme obnovenia rentability musela zamerať na vojenský sektor, hoci sa uznalo, že jej finančná a hospodárska udržateľnosť bola podmienená schopnosťami manažmentu, plnením existujúcich zmlúv a vývojom na lodiarstvom trhu.
- (48) V pláne reštrukturalizácie sa nekvantifikovali náklady spojené s neplnením zmlúv, ktoré mala firma ENVC v danom čase k dispozícii. Náklady na zrušenie firmy (vrátane prepustenia zamestnancov a urovnania záväzkov) sa však odhadli vo výške 175 miliónov EUR. Podľa Portugalska sa od možnosti likvidácie upustilo, pretože by bola zložitejšia než zvýšenie základného imania.
- (49) Portugalsko ďalej vysvetľuje, že v pláne reštrukturalizácie sa uznala potreba podpory pre ENVC, keďže spoločnosť nebola schopná v rokoch 2005 – 2007 sama pokračovať v činnosti. Portugalsko však poznamenáva, že v správe orgánu *Inspecção-Geral de Finanças* – IGF (subjekt zodpovedný za dohľad nad portugalskými štátnymi spoločnosťami) z roku 2009 sa uvádza, že plán reštrukturalizácie ENVC nebol implementovaný dostatočne a finančné a hospodárske prognózy na roky 2008 až 2011 boli prehnane optimistické.
- (50) Pokiaľ ide o **úvery z roku 2012 a 2013**, Portugalsko tvrdí, že úrokové sadzby uplatnené voči ENVC boli rovnaké, ako tie, ktoré sa firme EMPORDEF podarilo získať na trhu. Úrokové sadzby by sa teda mali považovať za vyhovujúce trhovým podmienkam, a teda nezahŕňajúce pomoc. Podľa Portugalska, keďže spoločnosť EMPORDEF bola jediným podielnikom spoločnosti ENVC, dala by sa považovať za posledného dlžníka v rade zodpovedného za dlhy a záväzky spoločnosti ENVC. Preto Portugalsko tvrdí, že spoločnosť EMPORDEF nepodstupovala vyššie riziko, keď sa firme ENVC ešte väčšmi vystavila v rámci úverov z roku 2012 a 2013.
- (51) V podaní zo 14. februára 2014 Portugalsko objasnilo, že k februáru 2014 firma ENVC nesplatila ani úvery z roku 2012 a 2013, ani žiadne úroky. Okrem toho Portugalsko uviedlo, že úvery poskytnuté spoločnosti ENVC boli podľa potreby sprevádzané patronátnymi vyhláseniami spoločnosti EMPORDEF.
- (52) Pokiaľ ide o **úvery DGTF** z rokov 2006, 2008, 2010 a 2011, Portugalsko zastáva názor, že boli poskytnuté za trhových podmienok, keďže sa uplatnila úroková sadzba EURIBOR plus variabilné rizikové prirážky v závislosti od každej zmluvy. Portugalsko takisto uvádza, že pri poskytovaní úverov DGTF sa zohľadnila kniha objednávok ENVC, ktorá vytvárala odôvodnený predpoklad, že ENVC bude schopná úvery splatiť.
- (53) Portugalsko ďalej zdôrazňuje, že používanie **patronátnych vyhlásení** je medzi súkromnými subjektmi bežným mechanizmom na zaistenie prístupu spoločností s nižšou výpožičkovou kapacitou na finančné trhy. Podľa Portugalska by firma EMPORDEF bola v súvislosti s dlhmi spoločnosti ENVC i tak považovaná za posledného dlžníka v rade, keďže bola jej jediným podielnikom. Portugalsko v každom prípade podotýka, že spoločnosť EMPORDEF nikdy nevyžadovala od ENVC za patronátne vyhlásenia odplatu.

- (54) Pokiaľ ide o **lodiarske dotácie**, Portugalsko tvrdí, že boli poskytnuté v súlade so zákonnou vyhláškou 296/89, ktorou sa vykonáva smernica 87/167/EHS, a že teda ide o zlučiteľnú pomoc lodiarskemu priemyslu. Pokiaľ ide o **dotácie na odbornú prípravu**, Portugalsko tvrdí, že boli poskytnuté všetkým spoločnostiam, ktoré spĺňali regulačné podmienky, a teda že firme ENVC nepriniesli neoprávnenú selektívnu výhodu.
- (55) Pokiaľ ide o **plavidlo Atlântida**, Portugalsko uviedlo, že v júni 2012 bola jeho trhovú hodnotu odhadnutá na 29,24 milióna EUR, zohľadňujúc okrem iného ekonomické zastaranie, ako aj fyzické a funkčné opotrebenie. V tejto súvislosti podľa Portugalska neexistuje dôvod domnievať sa, že by výstavba plavidla znamenala pre firmu ENVC neoprávnenú výhodu, majúci na zreteli, že náklady na stavbu presiahli zmluvnú cenu.

6. POSÚDENIE OPATRENÍ

- (56) Toto rozhodnutie sa zaoberá predovšetkým otázkou, či je ENVC podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení z roku 2004⁽¹⁸⁾. Následne analyzuje, či sú skúmané opatrenia štátnou pomocou pre ENVC v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a ak áno, či je takáto pomoc zákonná a zlučiteľná s vnútorným trhom.

6.1. Ťažkosti spoločnosti ENVC

- (57) Ako sa uvádza vyššie v odôvodnení 42, Portugalsko uviedlo, že závažnosť finančnej situácie spoločnosti ENVC sa prejavila až v rokoch 2009/2010 a jej nezvratnosť vyšla najavo až v ročnej účtovnej závierke za rok 2012.
- (58) Komisia opakuje svoje stanovisko z rozhodnutia o začatí konania. Podľa bodu 9 usmernení z roku 2004 Komisia považuje určitú firmu za firmu v ťažkostiach, keď táto nie je schopná, či už prostredníctvom svojich vlastných zdrojov, alebo pomocou finančných prostriedkov, ktoré je schopná získať od svojich vlastníkov/akcionárov alebo veriteľov, zamedziť stratám, ktoré by ju bez vonkajšej intervencie verejných orgánov takmer s určitou odsúdiť na vylúčenie z obchodnej činnosti v krátkodobom alebo strednodobom horizonte.
- (59) V bode 10 usmernení z roku 2004 sa objasňuje, že spoločnosť s ručením obmedzeným sa považuje za spoločnosť v ťažkostiach, ak sa viac ako polovica jej základného imania prekryla stratou a viac ako štvrtina tohto imania bola prekrytá stratou v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov, alebo ak spĺňa kritériá v súlade s vnútroštátnym zákonodarstvom na to, aby sa stala predmetom konania vo veci kolektívnej insolventnosti.
- (60) V bode 11 usmernení z roku 2004 sa dopĺňa, že aj keď sa nevyskytuje žiadna z okolností uvedených v bode 10, firma sa môže stále považovať za nachádzajúcu sa v ťažkostiach predovšetkým v prípadoch, keď sa prejavuje obvyklými príznakmi firmy v ťažkostiach, ako sú rastúce straty, klesajúci obrat, rastúce skladové zásoby, nadmerná kapacita, pokles peňažného toku, rastúce dlhy, stúpajúce úrokové poplatky a klesajúca alebo nulová čistá hodnota aktív.
- (61) Komisia konštatuje, že ENVC je spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá nepretržite zaznamenávala výrazné straty aspoň od roku 2000 (pozri tabuľku 3):

Tabuľka 3

Čisté výsledky spoločnosti ENVC v rokoch 2000 až 2013

	Čistý hospodársky výsledok (v mil. EUR)
2000	- 2,72
2001	- 4,98
2002	- 11,12

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 14 vyššie.

	Čistý hospodársky výsledok (v mil. EUR)
2003	- 26,87
2004	- 27,02
2005	- 14,38
2006	- 5,26
2007	- 8,04
2008	- 12,07
2009	- 22,26
2010	- 41,90
2011	- 22,70
2012	- 8,78
2013	- 52,42

Zdroj: Ročné účtovné závierky spoločnosti EMPORDEF za roky 2006, 2007, 2008, 2012 a 2013 (k dispozícii na stránke <http://www.empordef.pt/main.html>), ročné účtovné závierky spoločnosti ENVC za roky 2001, 2002, 2003, 2009, 2010 a 2011.

- (62) Okrem výrazných strát spoločnosti ENVC, ktoré sú prvým náznakom jej ťažkostí, sú prítomné aj niektoré z ďalších bežných príznakov podniku v ťažkostiach v zmysle usmernení z roku 2004. Napríklad obrat spoločnosti ENVC neustále klesal prinajmenšom od roku 2008 – zo 129,62 milióna EUR v danom roku na 55,58 milióna EUR v roku 2009, 20,22 milióna EUR v roku 2010 a 15,11 milióna EUR v roku 2011. Hoci v roku 2012 obrat vzrástol (30,38 milióna EUR) vzhľadom na určité dodatočné práce na plavidle logistickej podpory ⁽¹⁹⁾, bola to jednorazová udalosť a v roku 2013 sa obrat opäť prepadol na 3,79 milióna EUR.
- (63) Okrem toho mala spoločnosť ENVC aspoň od roku 2009 záporný vlastný kapitál: – 25,62 milióna EUR v roku 2009, – 74,49 milióna EUR v roku 2010, – 129,63 milióna EUR v roku 2011, – 142,45 milióna EUR v roku 2012 a – 193,46 milióna EUR v roku 2013 ⁽²⁰⁾.
- (64) Podľa Portugalska (pozri odôvodnenie 43 vyššie) bolo zvýšenie základného imania z roku 2006 potrebné v zmysle článku 35 portugalského zákonníka obchodných spoločností, pričom alternatívou bolo zníženie základného imania ENVC alebo likvidácia spoločnosti. Okrem toho sa v pláne reštrukturalizácie, ktorý vypracovala spoločnosť BPI v auguste 2005 (pozri odôvodnenie 47 vyššie), zdôrazňuje, že od konca roka 2003 bola spoločnosť ENVC v stave technického bankrotu („*falência técnica*“). A napokon Komisia podotýka, že ako sa uvádza v správe IGF z roku 2009, k 31. decembru 2005 a koncom roka 2008 bola spoločnosť ENVC opäť v stave technického bankrotu. Preto sa zdá, že v časoch, keď bola spoločnosť ENVC v stave technického bankrotu, vykazovala všetky známky úpadku, ibaže ju za zbankrotovanú formálne nevyhlásil príslušný súd. Z toho vyplýva, že spoločnosť spĺňala kritériá vnútroštátneho práva na to, aby sa stala predmetom konania vo veci kolektívnej insolventnosti v súlade s bodom 10 usmernení z roku 2004, a to minimálne koncom roka 2003, 2005 a 2008.
- (65) Vzhľadom na uvedené Komisia konštatuje, že firma ENVC bola v čase poskytnutia všetkých minulých opatrení podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení z roku 2004.

⁽¹⁹⁾ Zdroj: Ročná účtovná závierka spoločnosti EMPORDEF za rok 2012.

⁽²⁰⁾ Zdroj: Ročná účtovná závierka spoločnosti EMPORDEF za roky 2012 a 2013. Z ročných účtovných závierok spoločnosti ENVC za roky 2001, 2002 a 2003 vyplýva, že spoločnosť ENVC mala aj záporný celkový kapitál v roku 2000 (– 5,99 milióna EUR), 2001 (– 10,97 milióna EUR), 2002 (– 22,09 milióna EUR) a 2003 (– 48,97 milióna EUR).

6.2. Existencia pomoci

- (66) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ akákoľvek pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
- (67) S cieľom dospieť k záveru, či ide o štátnu pomoc, sa preto musí posúdiť, či sú pri identifikovaných opatreniach splnené kumulatívne kritériá uvedené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (t. j. poskytnutie štátnych prostriedkov, selektívna výhoda, možné narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod v rámci EÚ).
- (68) Ako Komisia už v tomto smere podotkla, Portugalsko nepopiera, že v prípade **lodiarskych dotácií** išlo o štátnu pomoc, keďže boli podľa Portugalských orgánov poskytnuté podľa zákonnej vyhlášky 296/89, ktorou sa vykonáva smernica 87/167/EHS. Komisia posúdi ich zlučiteľnosť s vnútorným trhom v oddiele 6.4 nižšie.
- (69) Pokiaľ ide o **dotácie na odbornú prípravu** poskytnuté v rokoch 2005 a 2006 vo výške 257 791 EUR, Portugalsko uvádza, že boli poskytnuté v rámci Operačného programu zamestnanosť, odborná príprava a sociálny rozvoj (POEFDS) financovaného z Európskeho sociálneho fondu. Komisia konštatuje, že tieto prostriedky sú štátnou pomocou ako také, keďže ich členský štát poskytol v kontexte štrukturálnych fondov v období rokov 2000 – 2006. Komisia preto priamo posúdi ich zlučiteľnosť s vnútorným trhom v oddiele 6.4 nižšie.

6.2.1. Štátne prostriedky a ich pripísateľnosť

- (70) Portugalsko nepochybuje predbežne zistenia Komisie v rozhodnutí o začatí konania, pokiaľ ide o prítomnosť štátnych prostriedkov a pripísateľnosť opatrení štátu.
- (71) Komisia v prvom rade zdôrazňuje, že úvery DGTF, lodiarske dotácie a dotácie na odbornú prípravu boli poskytnuté priamo zo štátneho rozpočtu (najmä prostredníctvom DGTF), a teda niet pochyb, že tieto minulé opatrenia zahŕňajú štátne prostriedky a sú pripísateľné štátu.
- (72) Pokiaľ ide o spoločnosť EMPORDEF, Komisia je tiež toho názoru, že jej konanie zahŕňalo štátne prostriedky (keďže rozpočet spoločnosti EMPORDEF zabezpečuje priamo štát) a že dané opatrenia sú pripísateľné štátu v zmysle judikatúry vo veci *Stardust Marine* ⁽²¹⁾. Komisia v prvom rade konštatuje, že ide o verejný podnik v 100 % vlastníctve štátu: jediným podielnikom spoločnosti EMPORDEF v mene štátu je DGTF. Okrem toho je spoločnosť EMPORDEF pod priamym dohľadom ministerstva financií a verejnej správy z finančnej stránky a ministerstva národnej obrany z hľadiska sektorového dohľadu ⁽²²⁾.
- (73) Okrem toho sú podľa webovej stránky spoločnosti EMPORDEF jej činnosti v súlade s cieľmi, politikami a zámermi, ktoré určuje jej jediný podielnik – štát ⁽²³⁾. Navyše predsedu spoločnosti EMPORDEF, ako aj jej výkonných riaditeľov menuje priamo minister národnej obrany ⁽²⁴⁾.

⁽²¹⁾ Rozsudok vo veci *Francúzsko/Komisia*, C-482/99, EU:C:2002:29.

⁽²²⁾ Zdroj: <http://www.empordef.pt/main.html>.

⁽²³⁾ Zdroj: <http://www.empordef.pt/uk/main.html>.

⁽²⁴⁾ Pozri zoznam nominácií na webovej stránke ministerstva národnej obrany (<http://www.portugal.gov.pt/pt/o-governo/nomeacoes/ministerio-da-defesa-nacional.aspx>). Ďalej pozri webovú stránku spoločnosti EMPORDEF (<http://www.empordef.pt/main.html>), ako aj viaceré tlačové správy – napríklad http://www.dn.pt/inicio/portugal/interior.aspx?content_id=1768612 alebo http://www.dn.pt/inicio/portugal/interior.aspx?content_id=1950754.

- (74) Navyše sa v pravidlách plánovanej privatizácie firmy ENVC (pozri oddiel 2.2 vyššie) jasne uvádza, že konečné rozhodnutie mala prijať portugalská vláda, a nie spoločnosť EMPORDEF. Čo sa týka nepriamych dôkazov, Komisia podotýka, že portugalské ministerstvo národnej obrany vydalo 4. januára 2012 tlačovú správu, kde sa uvádza: „Ministerstvo národnej obrany sa 2. júla 2011 rozhodlo pozastaviť rušenie [spoločnosti ENVC]. V auguste poverilo ministerstvo národnej obrany nové vedenie firmy EMPORDEF hľadáním riešenia, ako sa vyhnúť zrušeniu a zavretiu spoločnosti ENVC“⁽²⁵⁾. Minister národnej obrany navyše viacnásobne verejne vyhlasoval kroky, ktoré sa mali prijať v súvislosti s plánovanou privatizáciou spoločnosti ENVC⁽²⁶⁾. Po zrušení privatizačných plánov portugalská vláda poverila firmu EMPORDEF prijatím potrebných opatrení v súvislosti so spoločnosťou ENVC⁽²⁷⁾.
- (75) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že konanie spoločnosti EMPORDEF je pripísateľné štátu a minulé opatrenia v prospech spoločnosti ENVC zahŕňali štátne prostriedky.

6.2.2. Selektívna výhoda

- (76) Pokiaľ ide o otázku, či minulé opatrenia priniesli spoločnosti ENVC neoprávnenú selektívnu výhodu, Komisia poznamenáva, že podľa Portugalska to tak pri väčšine minulých opatrení nie je, keďže sú v súlade so zásadou kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve (MEO).
- (77) Ako Komisia uviedla v rozhodnutí o začatí konania, aj napriek obmedzenému množstvu dostupných informácií v danom čase sa zdalo nepravdepodobné, že by akýkoľvek racionálny súkromný subjekt firme ENVC minulé opatrenia poskytol. Vzhľadom na vtedajšie ťažkosti firmy Komisia formulovala predbežný názor, že racionálny trhový subjekt by za trhových podmienok takéto financovanie spoločnosti ako ENVC neposkytol. Ďalším predbežným záverom Komisie bolo, že výhoda je selektívnej povahy, keďže jediným príjmom bola spoločnosť ENVC.
- (78) Pokiaľ ide o **zvýšenie základného imania z roku 2006**, Komisia sa nestotožňuje s názorom Portugalska, že súkromný subjekt v trhovom hospodárstve by sa rozhodol pre zvýšenie základného imania firmy ENVC miesto jej likvidácie, aby firme umožnil pokračovanie v lodiarскеj činnosti – najmä vzhľadom na vtedajší stav knihy objednávok s 15 stavebnými projektmi v hodnote 386 miliónov EUR (pozri odôvodnenie 44 vyššie).
- (79) Komisia predovšetkým poznamenáva, že racionálny trhový subjekt by bol vzal do úvahy, či je hospodársky výhodnejšie spoločnosť zlikvidovať alebo jej poskytnúť ďalší kapitál, zohľadňujúc pritom slabé finančné výsledky firmy ENVC v rokoch 2000 až 2006, ako aj opatrenia, ktoré jej štát poskytol už pred zvýšením základného imania z roku 2006 (t. j. jeden z úverov DGTF v sume 30 miliónov EUR z januára/februára 2006, lodiarске dotácie v sume vyše 27 miliónov EUR a dotácie na odbornú prípravu).
- (80) Hoci sa zdalo, že suma v knihe objednávok prekračuje výslednú sumu minulých opatrení, Komisia zastáva názor, že racionálny trhový subjekt by zohľadnil aj pravdepodobnosť schopnosti firmy ENVC zrealizovať stavbu so

⁽²⁵⁾ Pôvodný text v portugalcine znie: „[...] no passado dia 2 de julho de 2011 o Ministério da Defesa Nacional decidiu suspender o desmantelamento dos Estaleiros Navais de Viana do Castelo. Em agosto, o Ministério da Defesa Nacional mandou a nova administração da Empordef para que fosse encontrada uma solução que evitasse esse desmantelamento e encerramento dos ENVC“. Pozri <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministerio-da-defesa-nacional/mantenha-se-actualizado/20120104-mdn-envc.aspx>.

⁽²⁶⁾ Pozri napríklad <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministerio-da-defesa-nacional/mantenha-se-actualizado/20120319-mdn-modelo-reprivatizacao.aspx>, <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministerio-da-defesa-nacional/mantenha-se-actualizado/20120502-mdn-envc.aspx> a <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministerio-da-defesa-nacional/mantenha-se-actualizado/20120713-seamdn-envc.aspx>.

⁽²⁷⁾ Pozri napríklad <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministro-da-presidencia-e-dos-assuntos-parlamentares/documentos-oficiais/20131205-comunicado-cm.aspx>. Zapojenie štátu do konania spoločnosti EMPORDEF ďalej dokazuje aj táto tlačová správa portugalskej vlády: <http://www.portugal.gov.pt/pt/os-ministerios/ministerio-da-defesa-nacional/mantenha-se-actualizado/20140205-mdn-comunicado-estaleiros.aspx>.

ziskom a/alebo v rámci zmluvných termínov, aby sa vyhla pokutám ⁽²⁸⁾. Podľa informácií od Portugalska nič nenasvedčuje tomu, že by spoločnosť EMPORDEF v čase zvýšenia základného imania z roku 2006 tieto aspekty zohľadnila.

- (81) Portugalsko navyše uvádza, že podľa plánu reštrukturalizácie od firmy BPI z augusta 2005 sa náklady na zrušenie firmy ENVC odhadovali na 175 miliónov EUR. Podľa Portugalska sa od možnosti likvidácie upustilo, pretože by bola zložitejšia než zvýšenie základného imania.
- (82) V tejto súvislosti Komisia konštatuje, že odhad BPI v pláne reštrukturalizácie nie je podložený dôkazmi. Na tomto základe Komisia nedokáže posúdiť správnosť daného predpokladu, ani dospieť k záveru, či skutočne bolo pre spoločnosť EMPORDEF ekonomicky výhodnejšie zvýšiť základné imanie, než firmu zlikvidovať.
- (83) Komisia navyše poznamenáva, že podľa plánu reštrukturalizácie od BPI nebola firma ENVC schopná sama obnoviť svoju rentabilitu a potrebovala externé financovanie v objeme 45 až 50 miliónov EUR pri základnom scenári a 70 až 80 miliónov EUR pri pesimistickom scenári. Suma zvýšenia základného imania z roku 2006 (24,875 milióna EUR) je výrazne pod týmto odhadom a firme ENVC by rentabilitu neobnovila.
- (84) A napokon Komisia konštatuje, že firma ENVC potrebovala hĺbkovú reštrukturalizáciu, čo dosvedčuje aj plán reštrukturalizácie pripravený firmou BPI. Hoci plán reštrukturalizácie je iba návrhom, poukazuje na ťažkosti spoločnosti ENVC a na potrebu dodatočných externých financií. Jasne však z neho vyplýva, že prinavrátanie rentability firme by do značnej miery záviselo od schopnosti jej vedenia plniť si zmluvné záväzky, ako aj od vývoja na lodiarских trhoch. V tomto smere Komisia konštatuje, že Portugalsko nepredložilo žiadne dôkazy, že by spoločnosť EMPORDEF tieto aspekty vzala do úvahy pri zvýšení základného imania z roku 2006, ktoré i tak nedosahovalo sumy potrebné na prinavrátanie rentability firme podľa odhadov v pláne reštrukturalizácie.
- (85) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že obozretný subjekt v trhovom hospodárstve by zvýšenie základného imania z roku 2006 neposkytol, a teda išlo o neoprávnenú výhodu pre spoločnosť ENVC.
- (86) Pokiaľ ide o **úvery z roku 2012 a 2013** od spoločnosti EMPORDEF v celkovej výške 101 118 066,03 EUR, z informácií od Portugalska vyplýva, že spoločnosť EMPORDEF v roku 2012 podpísala s firmou ENVC 70 zmlúv – zväčša krátkodobých, so splatnosťou 90 dní. Úvery sa poskytli na viacero rôznych súm a pri rôznych úrokoch – najmä trojmesačná sadzba EURIBOR plus marža. Niektoré zmluvy však mali pevnú úrokovú sadzbu – najmä zmluvy podpísané počnúc októbrom 2012 (pozri napríklad zmluvy podpísané 30. marca 2012 na sumu 16,7 milióna EUR s úrokovou sadzbou 2 %, 2. novembra 2012 na sumu 10,570 milióna EUR s úrokovou sadzbou 5,871 % či 1. decembra 2012 na sumu 1 milión EUR s rovnakou úrokovou sadzbou 5,871 %). Zároveň sa zdá, že úverové zmluvy neboli zabezpečené.
- (87) Portugalsko tvrdí, že úvery DGTF neboli pomocou, keďže firma EMPORDEF účtovala ENVC rovnaké úrokové sadzby, aké sama získala na trhu. Keďže firma EMPORDEF bola jediným podielnikom spoločnosti ENVC, a teda by bola zodpovedná za jej dlhy a záväzky v každom prípade, Portugalsko tvrdí, že firma EMPORDEF si väčším vystavením firme ENVC nezvyšovala riziko.
- (88) V prvom rade sa nezdá, že by spoločnosť EMPORDEF bola zodpovedná za všetky dlhy a záväzky spoločnosti ENVC, keďže obe sú spoločnosti s ručením obmedzeným („*sociedade anónima*“). Všeobecným pravidlom v spoločnostiach s ručením obmedzeným je, že zodpovednosť členov (podielnikov) je obmedzená na nominálnu hodnotu ich podielov v zmysle článku 271 portugalského zákonníka obchodných spoločností ⁽²⁹⁾. Z toho vyplýva, že poskytnutím úverov z roku 2012 a 2013 firme ENVC spoločnosť EMPORDEF podstupovala dodatočné riziko nad rámec jej podielu v ENVC.

⁽²⁸⁾ V tomto smere Komisia považuje za dôkaz *ex post*, že správa IGF z roku 2009 (pozri odôvodnenie 49) zdôraznila, že firma ENVC v rokoch 2005 – 2007 dodala 11 plavidiel, pri ktorých stavebné náklady prekročili dohodnuté zmluvné náklady o 15,4 % (treba poznamenať, že už rozpočtované náklady firmy ENVC prekročili dohodnuté zmluvné náklady o 4,1 %, čo znamená, že spoločnosť by plavidlá stavala so stratou tak či tak).

⁽²⁹⁾ Zdroj: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/annexes_accounting_report_2011/portugal_en.pdf.

- (89) V každom prípade a bez ohľadu na uvedené skutočnosti Komisia zastáva názor, že spoločnosť EMPORDEF sa pri poskytovaní úverov z roku 2012 a 2013 firme ENVC nesprávava ako racionálny trhový investor. V tom čase bola finančná situácia firmy ENVC mimoriadne zložitá: v predošlom roku dosiahla stratu 22,70 milióna EUR (pozri tabuľku 3 vyššie) a jej záporný vlastný kapitál predstavoval -129,63 milióna EUR (pozri odôvodnenie 63 vyššie). Vzhľadom na ťažkosti firmy ENVC Komisia zastáva názor, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by vyhodnotil finančnú situáciu firmy ENVC a analyzoval jej schopnosť splatiť úvery i s úrokmi. V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že priamo firme ENVC odmietlo požičať viacero finančných inštitúcií, o ktorých Komisia nemá dôvod predpokladať, že by sa nesprávavali ako trhoví investori. Už to samo ukazuje, že trhy neverili, že by firma ENVC dokázala úvery splatiť.
- (90) Jednoduchou replikáciou trhových úrokových sadzieb, ktoré získala firma EMPORDEF za svoje úvery, vznikla firme ENVC neoprávnená výhoda, keďže inak by takéto podmienky nezískala – firma ENVC napokon na trhu nedostala žiaden úver. Hoci sa môže zdať, že niektoré úrokové sadzby, ktoré firma EMPORDEF účtovala firme ENVC, sú pomerne vysoké, (napr. 3-mesačná sadzba EURIBOR plus 8,431 % v zmluve z 30. mája 2012), Komisia sa domnieva, že žiadna súkromná finančná inštitúcia by takéto úver bez zábezpeky neposkytla spoločnosti, ktorá má zjavné ťažkosti.
- (91) Komisia tiež poznamenáva, že po uplynutí 90-dňovej splatnosti prvých zmlúv mohla firma EMPORDEF vidieť, že spoločnosť ENVC nesplatila ani istinu, ani akýkoľvek úrok (pozri odôvodnenie 51 vyššie). Na základe toho sa Komisia domnieva, že racionálny trhový subjekt by firme ENVC ďalšie úvery neposkytol.
- (92) Komisia preto dospela k záveru, že úvery z roku 2012 a 2013 boli pre spoločnosť ENVC neoprávnenou výhodou.
- (93) Komisia teraz posúdi, spoločnosti ENVC priniesli neoprávnenú výhodu **úvery DGTF** v sume 56 miliónov EUR. Podľa Portugalska sa na tieto úvery uplatnila šesťmesačná úroková sadzba EURIBOR plus variabilné rizikové prirážky v závislosti od každej zmluvy. Podľa Portugalska by takéto odplata bola pre investora uspokojivá, čo vylučuje, že by išlo o neoprávnenú výhodu a štátnu pomoc. Portugalsko tiež uviedlo, že pri poskytovaní úverov DGTF sa zohľadňovala kniha objednávok ENVC.
- (94) Komisia sa nemôže stotožniť s názorom Portugalska, že by sa úvery DGTF s úrokovou sadzbou na úrovni šesťmesačnej sadzby EURIBOR s variabilnou rizikovou prirážkou dali nazvať trhovými. Tabuľka 4 uvádza súhrn celkovej úrokovej sadzby úverov DGTF v čase ich podpisu:

Tabuľka 4

Celková úroková sadzba úverov DGTF

Dátum podpisu zmluvy	Suma v EUR	šesťmesačná sadzba EURIBOR a) (%)	Riziková prirážka (spread) (1) b)	Celková úroková sadzba a) + b) (%)
31. január 2006	30 000 000	2,698	150 bb	4,198 (2)
11. december 2008	8 000 000	3,417	100 bb	4,417
28. apríl 2010	5 000 000	0,964	100 bb	1,964
27. apríl 2011 (vyplatené v dvoch platbách – v apríli 2011 a v júni 2011)	13 000 000	1,661	3,907 % (apríl 2011) 3,580 % (jún 2011)	5,568 (apríl 2011) 5,241 (jún 2011)

(1) V zmluve podpísanej 27. apríla 2011 sa uplatnila riziková prirážka „Mid Asset Swap spread“ portugalského verejného dlhu s ekvivalentnou splatnosťou (údaje od Portugalska).

(2) V roku 2010 sa úroková sadzba zosúladiť so sadzbou úveru z 11. december 2008.

- (95) Na zistenie trhového súladu úrokových sadziieb úverov DGTF Komisia použije ako najlepšie dostupné náhradné hodnoty referenčné sadzby podľa v danom čase platných pravidiel.
- (96) Po prvé, ako sa uvádza v oddiele 6.1 vyššie, Komisia zastáva názor, že v rokoch 2006 a 2008 bola spoločnosť ENVC podnikom v ťažkostiach. Najmä pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2006, Komisia konštatuje, že podľa správy IGF z roku 2009 bola firma ENVC k 31. decembru 2005 v stave technického bankrotu. Pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2008, v tej istej správe sa uvádza, že ku koncu roka 2008 bola firma ENVC opäť v stave technického bankrotu (pozri odôvodnenie 64 vyššie).
- (97) Najmä pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2006, v oznámení Komisie o spôsobe stanovenia referenčných a diskontných sadziieb z roku 1997 ⁽³⁰⁾ platného v danom čase sa stanovilo, že základná sadzba (pre Portugalsko v januári 2006 na úrovni 3,70 %) ⁽³¹⁾ sa mala zvýšiť o príplatok 400 alebo viac základných bodov (bb) v situáciách zahŕňajúcich osobitné riziko. V tejto súvislosti Komisia pripomína vtedajšie ťažkosti spoločnosti ENVC, ako aj skutočnosť, že bola v stave technického bankrotu. Okrem toho podľa zmluvy o úvere DGTF z roku 2006 firma ENVC súhlasila so zábezpeku v podobe výnosov zo stavby určitých plavidiel pre portugalské námorné sily. Nie je však jasné, či by trhový veriteľ takúto zábezpeku prijal, vzhľadom na problémy firmy ENVC so ziskovou výstavbou týchto plavidiel, resp. s ich výstavbou v zmluvnom termíne (v tomto smere pozri odôvodnenie 80 a poznámku pod čiarou č. 28). V každom prípade Komisii neboli poskytnuté doklady, ktoré by jej umožnili dané zmluvy o zhotovení preskúmať. Komisia preto zastáva názor, že by bola rozumná aspoň riziková prirážka na úrovni 400 základných bodov. Príslušná referenčná sadzba by teda bola najmenej 7,70 %, čo je výrazne nad úrokovou sadzbou 4,198 %, ktorú uplatnila štátna pokladnica DGTF.
- (98) Pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2008, v oznámení Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadziieb z roku 2008 ⁽³²⁾ platnom v danom čase sa stanovilo, že k základnej sadzbe (pre Portugalsko v decembri 2008 na úrovni 2,05 %) ⁽³³⁾ sa má pripočítať marža v závislosti od ratingu podniku a ponúknutého kolaterálu. Vzhľadom na vtedajšie ťažkosti firmy ENVC a nízky kolaterál (pozri odôvodnenie 97 vyššie – platí *mutatis mutandis*) sa mala uplatniť marža aspoň 1 000 základných bodov. Príslušná referenčná sadzba by teda bola minimálne 12,05 %, čo je tiež nad úrokovou sadzbou 4,417 %, ktorú uplatnila štátna pokladnica DGTF.
- (99) Pokiaľ ide o úvery DGTF z roku 2010 a 2011, Komisia opakuje stanovisko, že firma ENVC spĺňala v čase ich poskytnutia definíciu podniku v ťažkostiach (pozri oddiel 6.1 vyššie). Podľa oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadziieb z roku 2008 platného v danom čase bola základná sadzba platná pre Portugalsko v apríli 2008 na úrovni 1,24 % a v apríli 2011 na úrovni 1,49 %.
- (100) Pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2010, Komisia podotýka, že nebola poskytnutá zábezpeka (kolaterál), ale iba prísľub firmy ENVC, že na splatenie úveru využije výnosy z určitej rámcovej zmluvy s ministerstvom národnej obrany. Na tomto základe, berúc do úvahy vtedajšie ťažkosti firmy ENVC, Komisia zastáva názor, že sa mala uplatniť marža aspoň 1 000 základných bodov. Príslušná referenčná sadzba teda mala byť aspoň 11,24 %, zatiaľ čo štátna pokladnica DGTF si účtovala omnoho menej – iba 1,964 %.
- (101) A napokon pokiaľ ide o úver DGTF z roku 2011, Komisia podotýka, že rovnako ako pri úvere DGTF z roku 2010 sa nedá v pravom zmysle slova hovoriť o zábezpeke, ale iba o prísľube firmy ENVC, že na splatenie úveru využije výnosy z určitej rámcovej zmluvy s ministerstvom národnej obrany, čo ešte navyše musela potvrdiť správna rada firmy ENVC a schváliť ministerstvo národnej obrany. Je teda vysoko pochybné, že by takúto mieru zabezpečenia považoval trhový veriteľ za primeranú. Preto, keďže bola firma ENVC v danom čase podnikom v ťažkostiach, sa Komisia domnieva, že sa mala uplatniť marža aspoň na úrovni 1 000 základných bodov, čo by viedlo k referenčnej sadzbe minimálne 11,49 %, čo je omnoho viac, než úrokové sadzby skutočne účtované firme ENVC (5,568 % v apríli 2011 a 5,241 % v júni 2011).
- (102) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že úvermi DGTF získala spoločnosť ENVC neoprávnenú výhodu.

⁽³⁰⁾ Ú. v. ES C 273, 9.9.1997, s. 3.

⁽³¹⁾ Zdroj: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates_eu25_en.pdf.

⁽³²⁾ Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6.

⁽³³⁾ Zdroj: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/base_rates_eu27_en.pdf.

- (103) Pokiaľ ide o **patronátne vyhlásenia** firmy EMPORDEF z rokov 2007 až 2011, Komisia predovšetkým podotýka, že sa veľmi podobajú na záruku, keďže vo väčšine z nich firma EMPORDEF výslovne uvádza, že urobí všetko potrebné pre to, aby firma ENVC mala potrebné prostriedky na plnenie predmetných úverových zmlúv. Patronátne vyhlásenia z 8. januára 2007 a 26. júna 2008 však majú iné znenie. V týchto vyhláseniach firma EMPORDEF uvádza, že je 100 % vlastníkom firmy ENVC a že tento podiel sa nezníži – v opačnom prípade má banka poskytujúca úver právo žiadať od ENVC jeho splatenie pred dátumom splatnosti. Toto vyhlásenie samo o sebe neumožňuje Komisii určiť, že by spoločnosť EMPORDEF bola zodpovedná za nesplácanie príslušných úverov firmou ENVC, takže sa nezdá primerané označiť tieto vyhlásenia za záruky. Preto nie je preukázané, že by tieto vyhlásenia poskytli spoločnosti ENVC výhodu.
- (104) Pokiaľ ide o zvyšné patronátne vyhlásenia (t. j. tie z roku 2009, 2010 a 2011), keďže spoločnosť EMPORDEF v nich vyhlasuje, že je pripravená zasiahnuť, ak by spoločnosť ENVC neplnila príslušnú úverovú zmluvu, zdá sa jasné, že ide o ekvivalent záruky, keďže firma EMPORDEF uisťuje poskytujúcu finančnú inštitúciu svojim záväzkom urobiť všetko potrebné pre to, aby firma ENVC mala k dispozícii prostriedky na splatenie úverov. Bežný trhový subjekt by si za poskytnutie takéhoto druhu „záruky“ vypýtal poplatok, čo však firma EMPORDEF neurobila ani napriek veľkému riziku, že firma ENVC by vzhľadom na svoje vtedajšie ťažkosti úvery splatiť nedokázala.
- (105) Podľa bodu 2.2 oznámenia Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk ⁽³⁴⁾ (ďalej len „oznámenie o zárukách“), „znášanie rizika by sa za normálnych okolností malo kompenzovať primeraným poplatkom. Ak dlžník nemusí platiť poplatky, alebo je poplatok nízky, získava výhodu. V porovnaní so situáciou bez záruky, štátna záruka umožňuje dlžníkovi získať pre pôžičku lepšie finančné podmienky, aké sú normálne k dispozícii na finančných trhoch. Obyčajne so štátnou zárukou môže dlžník dostať nižšie úroky a/alebo môže ponúknuť nižšiu úroveň zabezpečenia. V niektorých prípadoch by dlžník bez štátnej záruky nenašiel finančnú inštitúciu, ktorá by mu bola ochotná požičať za akýchkoľvek podmienok.“ Treba teda preskúmať, či bolo v zásade možné záruku získať za trhových podmienok na finančných trhoch a či bol za záruku zaplatený trhový poplatok ⁽³⁵⁾.
- (106) Komisia poznamenáva, že patronátne vyhlásenia boli poskytnuté bezodplatne a firma ENVC nezaplatila firme EMPORDEF ani žiaden poplatok. Riziko spoločnosti EMPORDEF teda nebolo odmenené. To samo o sebe postačuje na vyvodenie záveru, že patronátne vyhlásenia s črtami veľmi podobnými záruke poskytli firme ENVC neoprávnenú výhodu.
- (107) Pokiaľ ide o argument Portugalska, že spoločnosť EMPORDEF by v súvislosti s dlhmi firmy ENVC bola v každom prípade považovaná za posledného dlžníka v rade, keďže bola jej jediným podielnikom, Komisia odkazuje na odôvodnenie 88 vyššie, ktoré platí *mutatis mutandis*.
- (108) Komisia preto zastáva názor, že patronátne vyhlásenia z rokov 2009, 2010 a 2011 poskytli spoločnosti ENVC neoprávnenú výhodu.
- (109) Pokiaľ ide o **úver na plavidlo Atlântida**, Komisia konštatuje, že v decembri 2009 poskytla firma EMPORDEF spoločnosti ENVC 37 miliónov EUR, ktoré získala od CGD, na ukončenie súdneho konania s firmou Atlantiline. Spoločnosť ENVC bola už vtedy podnikom v ťažkostiach a racionálny trhový subjekt by miesto jednoduchého prevodu prostriedkov vyhodnotil situáciu spoločnosti, ako aj jej schopnosť splatiť úver. Zároveň by vyhodnotil riziká spojené s danou operáciou a možnosť predaja plavidla inému kupujúcemu – čo sa napokon aj stalo v septembri 2014 (pozri odôvodnenie 30 vyššie). Komisia navyše poznamenáva, že úver bol firme EMPORDEF poskytnutý pri ročnej úrokovej sadzbe rovnjej šesťmesačnej sadzbe EURIBOR plus 2 %, čo v čase uzavretia zmluvy činilo 2,993 %. Podľa oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb z roku 2008 platného v danom čase však bola základná sadzba platná pre Portugalsko v decembri 2009 na úrovni 1,45 %; k nej sa mala vzhľadom na ťažkosti firmy ENVC a absenciu striktného zabezpečenia pripočítať marža aspoň 1 000 bázických bodov. Mala sa teda uplatniť referenčná sadzba najmenej 11,45 %.

⁽³⁴⁾ Ú. v. EÚ C 155, 20.6.2008, s. 10. Pozri tiež oznámenie Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk (Ú. v. ES C 71, 11.3.2000, s. 14).

⁽³⁵⁾ Pozri napríklad odôvodnenia 249 a 250 rozhodnutia Komisie 2008/948/ES z 23. júla 2008 o opatreniach Nemecka v prospech spoločnosti DHL a letiska Lipsko/Halle – C 48/06 (ex N 227/06) (Ú. v. EÚ L 346, 23.12.2008, s. 1).

- (110) Komisia teda vec chápe tak, že firma ENVC úver v objeme 37 miliónov EUR za plavidlo Atlántida firme EMPORDEF nesplatila, a že nezaplatila ani žiadne úroky z tejto sumy, s výnimkou úrokov vo výške 840 480,54 EUR zaplatených v roku 2010. Vychádzajúc z týchto skutočností a so zreteľom na vyššie uvedené Komisia dospela k záveru, že úverom na plavidlo Atlántida získala firma ENVC neoprávnenú výhodu.

6.2.3. Narušenie hospodárskej súťaže a ovplyvnenie obchodu v rámci EÚ

- (111) Minulé opatrenia pravdepodobne ovplyvnili obchod medzi členskými štátmi, keďže spoločnosť ENVC konkuruje lodeniciam z ostatných členských štátov Európskej únie a ostatných krajín sveta. Predmetné minulé opatrenia teda umožnili spoločnosti ENVC pokračovať v činnosti, a to jej na rozdiel od iných konkurentov umožnilo vyhnúť sa následkom plynúcim zo slabých finančných výsledkov. Minulé opatrenia teda zároveň narušili hospodársku súťaž.

6.2.4. Záver o prítomnosti štátnej pomoci a jej kvantifikácii

- (112) Na základe uvedeného posúdenia Komisia dospela k záveru, že minulé opatrenia sú štátnou pomocou, keďže spĺňajú predpoklady definície štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ – s výnimkou patronátnych vyhlásení z 8. januára 2007 a 26. júna 2008 (pozri odôvodnenie 103 vyššie).
- (113) Ako sa uvádza v odôvodneniach 68 a 69 vyššie, suma **lodiarskych dotácií** predstavuje štátnu pomoc vo výške 27 129 933,20 EUR a suma **dotácií na odbornú prípravu** štátnu pomoc vo výške 257 791 EUR.
- (114) Pokiaľ ide o zvyšné minulé opatrenia, Komisia opakuje, že vzhľadom na vtedajšie ťažkosti firmy ENVC by jej ich žiaden trhový subjekt neposkytol. Preto je Komisia toho názoru, že firma ENVC získala štátnu pomoc v objeme **zvýšenia základného imania z roku 2006** (24,875 milióna EUR).
- (115) Pokiaľ ide o **patronátne vyhlásenia** z roku 2009, 2010 a 2011, Komisia pripomína, že povahou veľmi pripomínajú záruky (pozri odôvodnenia 103 a 104 vyššie). V tejto súvislosti sa v oddiele 4.1 oznámenia o zárukách uvádza: „Komisia upozorňuje, že pri spoločnostiach, ktoré majú ťažkosti, trhový poskytovateľ záruky, pokiaľ existuje, v čase poskytnutia záruky bude účtovať vysoký poplatok podľa miery očakávanej platobnej neschopnosti. Ak sa pravdepodobnosť, že dlžník nebude schopný pôžičku splatiť, javí ako mimoriadne vysoká, táto trhová sadzba nemusí existovať a vo výnimočných prípadoch sa prvok pomoci v záruke môže ukázať taký vysoký ako suma skutočne krytá touto zárukou“.
- (116) Komisia konštatuje, že banky firme ENVC poskytli úvery iba vďaka „zárukám“ (v podobe patronátnych vyhlásení) firmy EMPORDEF, ktorá banky uistila, že urobí všetko preto, aby firma ENVC úvery splatila. Okrem toho Komisia podotýka, že patronátne vyhlásenia sa poskytli bezplatne v čase, keď mala firma ENVC ťažkosti, a to aj napriek výraznému riziku, že nebude schopná plniť si záväzky. Komisia navyše pripomína, že firma ENVC bola aspoň trikrát v stave technického bankrotu (pozri odôvodnenie 64 vyššie) a aj napriek tomu sa spoločnosť EMPORDEF rozhodla vystaviť patronátne vyhlásenia bezodplatne. V tomto kontexte Komisia dospela k záveru, že neexistuje žiadna trhová sadzba na primerané porovnanie, a teda je toho názoru, že firma ENVC získala štátnu pomoc rovnú súčtu súm, na ktoré boli vystavené patronátne vyhlásenia z roku 2009, 2010 a 2011 (t. j. 51 280 000 EUR).
- (117) Podobná logika platí aj pre úvery poskytnuté spoločnosti ENVC, teda **úvery z roku 2012 a 2013, úvery DGTF a úver na plavidlo Atlántida**. EMPORDEF a DGTF tieto úvery firme ENVC poskytli v čase, keď mala ťažkosti a žiaden racionálny trhový subjekt by jej ich neposkytol. Osobitne zjavné je to v prípade úverov z roku 2012 a 2013, keďže, ako sa uvádza v odôvodnení 21 vyššie, banky prestali firme ENVC požičiavať a boli tak ochotné urobiť len v spojení s firmou EMPORDEF. Komisia takisto poznamenáva, že úvery DGTF a úver na plavidlo

Atlântida boli poskytnuté v období rokov 2006 až 2011, keď boli súkromné banky ochotné firme ENVC požičať len na základe záruky (v podobe patronátneho vyhlásenia) spoločnosti EMPORDEF. To naznačuje, že žiaden trhový subjekt nebol ochotný poskytnúť úver firme ENVC samotnej. Preto vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že spoločnosť ENVC získala štátnu pomoc rovnú sume úverov z roku 2012 a 2013 (101 118 066,03 EUR), úverov DGTF (30 miliónov EUR, 8 miliónov EUR, 5 miliónov EUR a 13 miliónov EUR) a úveru na plavidlo Atlântida (37 miliónov EUR).

6.3. Neoprávnená pomoc

- (118) V článku 108 ods. 3 ZFEÚ sa stanovuje, že členský štát nemôže vykonať opatrenie pomoci, kým ho Komisia neschválí.
- (119) Komisia poznamenáva, že Portugalsko poskytlo spoločnosti ENVC minulé opatrenia bez toho, aby ich predložilo Komisii na schválenie (s výnimkou podľa odôvodnenia 125 nižšie). Komisia vyjadruje poľutovanie nad tým, že Portugalsko si nespĺnilo povinnosť zdržať sa konania, a teda porušilo článok 108 ods. 3 ZFEÚ.

6.4. Zlučiteľnosť minulých opatrení s vnútorným trhom

- (120) Pokiaľ opatrenia uvedené vyššie predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musí sa ich zlučiteľnosť posudzovať na základe výnimiek stanovených v odsekoch 2 a 3 uvedeného článku.
- (121) Podľa judikatúry Súdneho dvora je úlohou členských štátov uviesť možné dôvody zlučiteľnosti s vnútorným trhom a ukázať, že podmienky takejto zlučiteľnosti sú splnené ⁽³⁶⁾. Portugalské orgány zastávajú názor, že väčšina minulých opatrení nie je štátnou pomocou, a teda neuviedli žiadne možné dôvody zlučiteľnosti.
- (122) Komisia napriek tomu preskúmala, či by sa na minulé opatrenia nemohol vzťahovať niektorý z možných dôvodov zlučiteľnosti stanovených v ZFEÚ.
- (123) Pokiaľ ide o **lodiarske dotácie**, Portugalsko tvrdí, že boli poskytnuté podľa zákonnej vyhlášky 296/89, ktorou sa vykonáva smernica 87/167/EHS (pozri odôvodnenie 68 vyššie). Ako však Komisia uviedla už v rozhodnutí o začatí konania, daná smernica sa prestala uplatňovať od 31. decembra 1990 (pozri jej článok 13).
- (124) Portugalsko navyše neposkytlo žiadne dôkazy, že by lodiarske dotácie boli v súlade s akýmkoľvek následným právnym základom na vyhlasovanie pomoci na stavbu lodí za zlučiteľnú.
- (125) Jediná výnimka sa týka dvoch lodiarskych dotácií pre firmu ENVC z rokov 2003 a 2005 na výstavbu dvoch plavidiel (zákazka C224 a C225 – pozri prílohu II). Tieto dotácie boli schválené rozhodnutím Komisie vo veci C 33/2004 ⁽³⁷⁾ na základe nariadenia (ES) č. 1540/98. Komisia preto na základe poskytnutých informácií dospela k záveru, že dotácie na zákazky C224 a C225 vo výške 2 675 275 EUR (celkovo teda 5 350 550 EUR) sú pomocou na stavbu lodí zlučiteľnou s vnútorným trhom.
- (126) Komisia však dospela k názoru, že zvyšok lodiarskych dotácií (v sume 21 779 383,21 EUR), pri ktorých sa Portugalsko nezaobrá povahou štátnej pomoci, je nezlučiteľný s vnútorným trhom.

⁽³⁶⁾ Rozsudok vo veci *Taliansko/Komisia*, C-364/90, EU:C:1993:157.

⁽³⁷⁾ Rozhodnutie Komisie 2006/946/ES zo 6. septembra 2005 o štátnej pomoci Portugalsko – predĺženie dodacej lehoty dvoch cisternových lodí určených na prepravu chemických látok vyrobených v lodeniach Estaleiros Navais de Viana do Castelo, S.A. (Ú. v. EÚ L 383, 28.12.2006, s. 16).

- (127) Pokiaľ ide o **zvýšok minulých opatrení** (s výnimkou patronátnych vyhlásení z 8. januára 2007 a 26. júna 2008), ako už bolo uvedené v oznámení o začatí konania, vzhľadom na povahu opatrení a ťažkosti firmy ENVC sa zdá, že jedinými relevantnými kritériami zlučiteľnosti je pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ na základe usmernení z roku 2004 ⁽³⁸⁾.
- (128) Komisia predovšetkým opakuje svoje zistenia z oznámenia o začatí konania, že nie sú splnené podmienky pomoci na záchranu stanovené v bode 3.1 usmernení z roku 2004. Podľa bodu 25 písm. a) usmernení z roku 2004 musí pomoc na záchranu pozostávať z podpory likvidity vo forme záruk na pôžičku alebo vo forme pôžičiek. V oboch prípadoch musí byť pôžička poskytnutá pri úrokovej sadzbe, ktorá je minimálne porovnateľná so sadzbami uplatňovanými na pôžičky zdravým firmám. Napríklad už zvýšenie základného imania z roku 2006 by túto požiadavku nespĺňalo.
- (129) V bode 25 písm. a) sa navyše uvádza, že každá pôžička sa musí splatiť a každé ručenie sa musí skončiť v rámci obdobia, ktoré nepresahuje šesť mesiacov od vyplatenia prvej splátky firme. Ako bolo vysvetlené vyššie, nezdá sa, že by to platilo pre ktorékoľvek z posudzovaných minulých opatrení.
- (130) Podľa bodu 25 písm. b) musí byť pomoc na záchranu preukázaná na základe závažných sociálnych ťažkostí a nesmie mať príliš negatívne prenesené účinky na iné členské štáty. Portugalsko nepredložilo žiadne dôkazy, že by to bol prípad ktoréhokoľvek z minulých opatrení.
- (131) Okrem toho bod 25 písm. c) v prípade neohlásenej pomoci na záchranu vyžaduje, aby členský štát oznámil Komisii najneskôr šesť mesiacov po prvej implementácii opatrenia pomoci na záchranu plán reštrukturalizácie alebo plán likvidácie, alebo dôkaz o tom, že pôžička bola splatená v plnej výške a/alebo že ručenie bolo ukončené. Portugalsko opäť túto základnú požiadavku zlučiteľnosti nespĺnilo.
- (132) Podľa bodu 25 písm. d) musí byť pomoc na záchranu obmedzená na sumu, ktorá je potrebná na udržanie firmy v podnikaní. Vzhľadom na značné sumy pomoci vyplývajúce zo všetkých minulých opatrení Komisia dospela k záveru, že ani táto podmienka nebola splnená.
- (133) A napokon bod 25 písm. e) usmernení z roku 2004 vyžaduje rešpektovanie zásady „jedenkrát a naposledy“. Tá vraví, že ak od poskytnutia pomoci na záchranu alebo ukončenia obdobia reštrukturalizácie ubehlo menej než desať rokov, Komisia neumožní ďalšiu pomoc na záchranu alebo reštrukturalizáciu. Vzhľadom na početné zásahy štátu v období, na ktoré sa minulé opatrenia vzťahujú, je zrejme, že zásada „jedenkrát a naposledy“ dodržaná nebola a firma ENVC získala neoprávnenú štátnu pomoc viacnásobne.
- (134) Pokiaľ ide o pomoc na reštrukturalizáciu v zmysle bodu 3.2 usmernení z roku 2004, Komisia konštatuje, že Portugalsko Komisii neoznámilo žiadne z uvedených opatrení ako pomoc na reštrukturalizáciu, a teda nepreukázalo, že existujú akékoľvek z prvkov potrebných na to, aby sa dali považovať za pomoc na reštrukturalizáciu (plán reštrukturalizácie, vlastný príspevok, kompenzačné opatrenia atď.).
- (135) Konkrétne v bode 34 usmernení z roku 2004 sa uvádza, že udelenie pomoci na reštrukturalizáciu je podmienené implementáciou plánu reštrukturalizácie, ktorý musí Komisia schváliť pre všetky prípady individuálnej pomoci. Okrem toho musí každá pomoc na reštrukturalizáciu zahŕňať opatrenia zamerané na vyhnutie sa nevhodnej deformácii hospodárskej súťaže (ďalej len „kompenzačné opatrenia“ –pozri body 38 až 42), ako aj vlastný príspevok príjemcu, ktorý mal v prípade ENVC, keďže išlo o veľkú firmu (pozri body 38 až 45) dosiahnuť 50 % nákladov na reštrukturalizáciu. Navyše treba rovnako ako pri pomoci na záchranu dodržiavať zásadu „jedenkrát a naposledy“.

⁽³⁸⁾ Pokiaľ ide o dotácie na odbornú prípravu, Komisia poznamenáva, že v danom čase platné usmernenie o národnej regionálnej pomoci na roky 2000 – 2006 (Ú. v. ES C 74, 10.3.1998, s. 9) vylučuje poskytovanie regionálnej pomoci podnikom v ťažkostiach.

- (136) Komisia predovšetkým pripomína, že zásada „jedenkrát a naposledy“ dodržaná nebola (pozri odôvodnenie 133 vyššie). Komisia konštatuje, že viacero minulých opatrení bolo poskytnutých mimo plánovaného obdobia reštrukturalizácie – teda rokov 2005 až 2009. Znamená to porušenie zásady „jedenkrát a naposledy“, čo postačuje na vyvodenie záveru, že minulé opatrenia nemožno v zmysle usmernení z roku 2004 považovať za zlučiteľnú pomoc na reštrukturalizáciu.
- (137) V každom prípade Komisia zdôrazňuje, že Portugalsko predložilo plán reštrukturalizácie od BPI až v roku 2014, teda päť rokov po uplynutí plánovaného obdobia reštrukturalizácie (2005 – 2009). Komisia okrem toho podotýka, že plán banky BPI sa zdá skôr návrhom na diskusiu. V každom prípade, hoci plán reštrukturalizácie zjavne obsahuje niektoré prvky vyžadované usmerneniami z roku 2004, nezahŕňa žiadne kompenzačné opatrenia, ani sa v ňom nepočíta s vlastným príspevkom firmy ENVC. Nemožno teda konštatovať, že by plán reštrukturalizácie vypracovaný bankou BPI spĺňal náležitosti podľa usmernení z roku 2004.
- (138) Keďže neboli navrhnuté žiadne kompenzačné opatrenia ani vlastný príspevok ENVC a nebola dodržaná zásada „jedenkrát a naposledy“, Komisia dospela k záveru, že zvyšok minulých opatrení nemožno považovať za zlučiteľnú pomoc na reštrukturalizáciu v zmysle usmernení.

6.5. Závěry o zlučiteľnosti

- (139) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Komisia domnieva, že lodiarske dotácie na zákazky C224 a C225 (každá v sume 2 675 275 EUR, pozri odôvodnenie 125 vyššie) sú pomocou na stavbu lodí zlučiteľnou s vnútorným trhom.
- (140) Komisia je tiež toho názoru, že zvyšok minulých opatrení (t. j. zvýšenie základného imania z roku 2006, úvery z roku 2012 a 2013, úvery DGTF, patronátne vyhlásenia z rokov 2009, 2010 a 2011, dotácie na odbornú prípravu, úver na plavidlo Atlántida a zvyšok lodiarskych dotácií) nespĺňa podmienky usmernení z roku 2004. Komisia neidentifikovala žiaden iný základ zlučiteľnosti. Komisia preto považuje zvyšok minulých opatrení za štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

6.6. Vrátenie prostriedkov

- (141) Podľa zmluvy a ustálenej judikatúry Súdneho dvora je Komisia oprávnená rozhodnúť, že príslušný členský štát musí zrušiť alebo zmeniť pomoc, keď sa zistí, že je nezlučiteľná s vnútorným trhom⁽³⁹⁾. Súdny dvor zároveň opakovaně rozhodol, že povinnosť zrušiť pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, ktorú Komisia uložila svojím rozhodnutím členskému štátu, slúži na obnovenie predtým existujúcej situácie⁽⁴⁰⁾.
- (142) V tejto súvislosti Súdny dvor potvrdil, že cieľ je dosiahnutý vtedy, keď prijímateľ vráti sumy poskytnuté v podobe neoprávnenej pomoci, a tým stratí výhodu, ktorú mal v porovnaní so svojimi konkurentmi na trhu, a obnoví sa situácia pred vyplatenia pomoci⁽⁴¹⁾.
- (143) V súlade s touto judikatúrou sa v článku 14 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999⁽⁴²⁾ uvádza, že „kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu [...]“. V článku 15 toho istého nariadenia sa objasňuje, že „[p]rávomoci Komisie vymáhať pomoc budú predmetom vymedzeného obdobia desiatich rokov“, ktoré sa „začína dňom, kedy sa protiprávna pomoc udelila príjemcovi [...]“. Akýkoľvek akt vykonaný Komisiou alebo členským štátom, konajúcim na žiadosť Komisie v súvislosti s protiprávnou pomocou preruší vymedzené obdobie.“ Keďže Komisia v prípade SA.35546 prvýkrát konala 11. októbra 2012 (pozri odôvodnenie 1 vyššie), vrátenie nezlučiteľnej pomoci nemôže zahŕňať pomoc udelenú pred 11. októbrom 2002.

⁽³⁹⁾ Rozsudok vo veci *Komisia/Nemecko*, C-70/72, EU:C:1973:87, bod 13.

⁽⁴⁰⁾ Rozsudok v spojených veciach *Španielsko/Komisia*, C-278/92, C-279/92 a C-280/92, EU:C:1994:325, bod 75.

⁽⁴¹⁾ Rozsudok vo veci *Belgicko/Komisia*, C-75/97, EU:C:1999:311, body 64 a 65.

⁽⁴²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

- (144) V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že niektoré lodiarske dotácie boli udelené pred 11. októbrom 2002 – konkrétne v súvislosti so zákazkami C206, C211, C217, C218, C219, C220, C221 a C222 (pozri prílohu II). Na nezlučiteľnú pomoc na tieto zákazky v sume 11 297 009,19 EUR sa teda vzťahuje premlčacia lehota desiatich rokov a nemožno ju vrátiť.
- (145) Zvyšok minulých opatrení zahŕňajúcich neoprávnenú a nezlučiteľnú štátnu pomoc (pozri tabuľku 5 nižšie) treba vrátiť, aby sa obnovil trhový stav pred ich poskytnutia. Vrátenie pomoci by sa malo vzťahovať na obdobie od poskytnutia výhody príjemcovi, čiže odkedy príjemca dostal pomoc k dispozícii, až do skutočného vrátenia pomoci a dlžné sumy by sa mali úročiť až do skutočného vrátenia.

Tabuľka 5

Sumy, ktoré treba vrátiť (v EUR)

Dátum	Opatrenie	Suma na vrátenie ⁽¹⁾
11. máj 2006	Zvýšenie základného imania z roku 2006	24 875 000
2012/2013	Úvery z roku 2012 a 2013	101 118 066,03
i) 31. január 2006 ii) 11. december 2008 iii) 28. apríl 2010 iv) 27. apríl 2011	Úvery DGTF	i) 30 000 000 ii) 8 000 000 iii) 5 000 000 iv) 13 000 000
29. november 2011	Patronátne vyhlásenia za úver od BCP	990 000
3. november 2011	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	400 000
30. september 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	12 500 000
31. august 2010	Patronátne vyhlásenia za dva záložné akreditívy vydané bankou CGD	12 890 000
24. jún 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	5 000 000
25. november 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvingový úver od CGD	15 000 000
7. september 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvingový úver od BES	4 500 000
—	Lodiarske dotácie (zákazky C212, C213, C214 a C223)	10 482 374,01 ⁽²⁾
—	Pomoc na odbornú prípravu 2005 – 2006	257 791
23. december 2009	Úver na plavidlo Atlântida	37 000 000

⁽¹⁾ Povinnosti vrátenia podliehajú aj všetky prípadné splatné úroky, ktoré firma ENVC neuhradila.

⁽²⁾ Táto suma je súčtom lodiarskych dotácií [i] mínus dotácie podliehajúce desaťročnej premlčacej lehote [ii] mínus dotácie vyhlásené za zlučiteľnú pomoc [iii], t. j. [i] 27 129 933,20 EUR – [ii] 11 279 009,19 EUR – [iii] 5 350 550 EUR = 10 482 374,01 EUR.

7. POSÚDENIE HOSPODÁRSKEJ KONTINUITY SPOLOČNOSTÍ ENVC A WESTSEA

- (146) 4. marca 2014 sa konalo valné zhromaždenie spoločnosti ENVC, kde firma EMPORDEF ako jediný podielnik potvrdila rozhodnutie o predaji aktív spoločnosti ENVC a o prepustení zamestnancov v záujme čo najrýchlejšej likvidácie a zrušenia firmy.
- (147) Vzhľadom na budúcu likvidáciu firmy ENVC Portugalsko 27. februára 2015 adresovalo Komisii dvojakú žiadosť:
- „a) *Keďže ak Komisia rozhodne záporne a nariadi vrátenie nezlučiteľnej pomoci pre ENVC v kontexte článkov 107 a 108 ZFEÚ, väčšina aktív firmy ENVC sa predá a proces jej rušenia sa čiastočne uzavrie, Portugalsko si dovoľuje požiadať Komisiu, aby potvrdila, že za vyššie opísaných podmienok predaj daných aktív nepredstavuje pomoc ich kupujúcim.*
- b) *Berúc zároveň do úvahy, že ak Komisia rozhodne záporne a nariadi vrátenie nezlučiteľnej pomoci pre ENVC v kontexte článkov 107 a 108 ZFEÚ, Portugalsko bude musieť nezlučiteľnú pomoc vymáhať, portugalské orgány žiadajú Komisiu, aby potvrdila, že táto povinnosť vrátenia prostriedkov sa nebude vzťahovať na firmu WestSea, hoci prevzala niektoré aktíva spoločnosti ENVC.“*
- (148) V prípade záporného rozhodnutia Komisie vo vzťahu k vráteniu nezlučiteľnej pomoci podniku v zmysle článkov 107 a 108 ZFEÚ sa od dotknutého členského štátu skutočne obyčajne vyžaduje, aby vymohol nezlučiteľnú pomoc. Povinnosť vrátenia prostriedkov môže byť rozšírená na novú spoločnosť, na ktorú dotknutá spoločnosť previedla alebo ktorej predala časť svojho majetku, pokiaľ takýto prevod alebo predaj povedú k záveru, že medzi týmito spoločnosťami existuje hospodárska kontinuita. Okrem toho aj pri absencii hospodárskej kontinuity možno predaj aktív pod trhovú hodnotu považovať za (novú) štátnu pomoc kupujúcemu.
- (149) V tomto rozhodnutí Komisia neposudzuje postúpenie zákaziek na výstavbu dvoch bitúmenových tankerov ⁽⁴³⁾, ku ktorej ešte nedošlo.
- (150) Na rozhodnutie o tom, či ide o štátnu pomoc pre kupujúcich daných aktív musí Komisia a) určiť, či sa prípadné aktíva predávajú za trhovú cenu a b) zohľadniť ďalšie kritériá uvedené v nasledujúcom odôvodnení.
- (151) Podľa rozhodnutia Súdneho dvora v spojených veciach *Taliano a SIM 2/Komisia* ⁽⁴⁴⁾, na ktorom Komisia založila svoje rozhodnutie vo veciach *Olympic Airlines, Alitalia a SERNAM* ⁽⁴⁵⁾, sa posudzovanie hospodárskej kontinuity predošlého subjektu (ktorý prijal pomoc) a kupujúceho určuje súborom ukazovateľov. Zohľadniť možno tieto faktory: i) rozsah predávaného majetku (aktíva a pasíva, udržiavanie pracovných miest, balíky aktív); ii) predajná cena; iii) identita kupujúceho(-ich); iv) okamih predaja (po začatí predbežného posudzovania, formálneho vyšetrovacieho konania alebo po konečnom rozhodnutí) a v) hospodárska logika operácie. Tento súbor ukazovateľov potvrdil Všeobecný súd v rozsudku z 28. marca 2012 vo veci *Ryanair/Komisia* ⁽⁴⁶⁾, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie *Alitalia*.

⁽⁴³⁾ Pozri odôvodnenie 24. Zmluva na výstavbu dvoch bitúmenových tankerov pôvodne uzavretá medzi PDVSA a ENVC bola prevedená na spoločnosť EMPORDEF. Portugalsko sa zaviazalo, že subdodávateľské časti zákazky sa zadajú v transparentných, nediskriminačných a bezpodmienečných súťažiach otvorených portugalským i neportugalským uchádzačom, pričom jediným kritériom voľby dodávateľov a poskytovateľov služieb je najlepšia cena, a že firmu ENVC z procesu vylúči, ak nebudú jej likvidácia a zrušenie v čase súťaží ukončené.

⁽⁴⁴⁾ Rozsudok v spojených veciach *Taliano a SIM 2 Multimedia SpA/Komisia*, C-328/99 a C-399/00, EU:C:2003:252.

⁽⁴⁵⁾ Rozhodnutie Komisie zo 17. septembra 2008, ktorého predmetom je štátna pomoc N 321/2008, N 322/2008 a N 323/2008 – Grécko – *Predaj určitých aktív patriacich spoločnosti Olympic Airlines/Olympic Airways Services*; rozhodnutie Komisie z 12. novembra 2008, ktorého predmetom je štátna pomoc N 510/2008 – Taliansko – *Predaj majetku spoločnosti Alitalia*; rozhodnutie Komisie zo 4. apríla 2012 SA.34547 – Francúzsko – *Prevzatie aktív skupiny Sernam v rámci konkurzného konania, ktoré voči nej prebieha*.

⁽⁴⁶⁾ Rozsudok z 28. marca 2012 vo veci *Ryanair Ltd/Komisia*, T-123/09, ECR, EU:T:2012:164, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom z 13. júna 2013 vo veci *Ryanair Ltd/Komisia*, C-287/12 P, ECR, EU:C:2013:395.

7.1. Rozsah predávaných aktív

- (152) Aby sa predišlo hospodárskej kontinuite, Komisia sa musí uistiť, že aktíva a iné prevádzané prvky podnikania sú len časťou predchádzajúcej spoločnosti, resp. jej činnosti. Čím väčší podiel pôvodného podniku sa prevádza na nový subjekt, tým je pravdepodobnejšie, že hospodárska činnosť súvisiaca s danými aktívami bude ťažiť z výhody vzniknutej vďaka nezlučiteľnej pomoci pôvodnému subjektu.
- (153) Hlavnými aktívami firmy ENVC boli i) koncesia od prístavnej správy Viana do Castelo na pozemok, kde sa lodenica nachádza, a ii) rôzne zariadenia a suroviny. Všetky tieto aktíva boli predané v transparentných, nediskriminačných a bezpodmienečných súťažiach otvorených portugalským i neportugalským uchádzačom, pričom jediným kritériom voľby uchádzačov bola najlepšia cena.
- (154) *Subkoncesiu na pozemok, kde sa lodenica nachádza*, získala v súťažnom konaní do marca 2031 firma WestSea – spoločná dcérska spoločnosť portugalskej firmy Martifer a portugalskej lodenice Navalria. WestSea bude platiť ročný nájom vo výške 419 233,95 EUR a uhradí záruku vo výške 435 500 EUR.
- (155) *Rôzne zariadenia a suroviny vrátane vozidiel a veľkého žeriavu* boli rozpredané v 120 menších súťažiach v rámci 884 predajných balíkov. Z celkovej predajnej hodnoty 3 358 905,13 EUR tak kupujúci nadobudli tovar v priemernej hodnote 55 981,75 EUR – v rozpätí od 10 EUR do 1,035 milióna EUR. Najvýznamnejším kupujúcim (31 %) bolo *Ministério dos Transportes e Comunicações de Timor*. Firma WestSea získala menej než 20 % predaných aktív.
- (156) Napokon, pokiaľ ide o *zamestnancov*, kupujúci neprevzali žiadnu pracovnú zmluvu: 596 pracovných zmlúv už bolo vypovedaných a zvyšných 13 zamestnancov je v procese prepúšťania. V súťažiach nebola stanovená žiadna osobitná podmienka, aby kupujúci prevzali pracovné zmluvy či zamestnancov ENVC.
- (157) Komisia preto dospela k záveru, že rozsah aktív, ktoré firma WestSea nadobudla alebo nadobudne, bude v porovnaní s aktívami a predchádzajúcou činnosťou firmy ENVC výrazne nižší.

7.2. Predajná cena

- (158) V snahe zabrániť hospodárskej kontinuite firmám ENVC a WestSea musí Komisia určiť, že aktíva a iné prevádzané prvky podnikania sa predali alebo predajú za trhovú cenu. Trhová cena je cena, ktorú by určil súkromný investor za trhových podmienok ⁽⁴⁷⁾.
- (159) Subkoncesia na pozemok, kde sa lodenica nachádza, ako aj rôzne zariadenia a suroviny sa rozpredali v otvorených, transparentných, nediskriminačných a bezpodmienečných súťažiach, kde jediným kritériom voľby uchádzačov bola najlepšia cena.
- (160) Vzhľadom na uvedené Komisia dospela k záveru, že udelenie subkoncesie na pozemok, kde sa lodenica nachádza, a predaj rôznych zariadení a surovín firmy ENVC spoločnosti WestSea prebehli v otvorených, transparentných, nediskriminačných a bezpodmienečných súťažných konaniach za najvyššiu ponúkanú cenu – čiže trhovú cenu.

7.3. Identita kupujúcich

- (161) Aby sa predišlo hospodárskej kontinuite, Komisia sa musí uistiť, že kupujúci aktív a iných prevádzaných prvkov podnikania nie sú hospodársky či obchodne prepojení s firmou ENVC.

⁽⁴⁷⁾ Rozsudok vo veci *Seydaland*, C-239/09, EU:C:2010:778, bod 34.

- (162) Pokiaľ ide o koncesiu na pozemok, kde sa lodenica nachádza, portugalské orgány potvrdzujú, že firma WestSea nemá žiadne hospodárske ani obchodné väzby s firmou ENVC či portugalským štátom.
- (163) Pokiaľ ide o rôzne zariadenia a suroviny, ktoré už boli odpredané, portugalské orgány potvrdzujú, že žiaden z hlavných kupujúcich nemá hospodárske ani obchodné väzby s firmou ENVC alebo jej podielnikom.
- (164) Vzhľadom na uvedené Komisia dospela k záveru, že firma WestSea je subjektom nezávislým od firmy ENVC a od jej podielníka.

7.4. Okamih predaja

- (165) Aby sa predišlo hospodárskej kontinuite, Komisia sa musí uistiť, že voľbou okamihu predaja aktív a iných prevádzaných prvkov podnikania sa neobíde rozhodnutie Komisie o vrátení nezlučiteľnej štátnej pomoci.
- (166) Komisia podotýka, že súťažný postup v súvislosti so subkoncesiou na pozemok, kde sa lodenica nachádza, ako aj s aktívami a zariadeniami sa začal i skončil pred tým, než Komisia prijala toto konečné rozhodnutie.
- (167) Okrem toho, ako sa uvádza v odôvodnení 1 vyššie, Portugalsko samo oslovilo Komisiu s cieľom riadne zorganizovať privatizáciu firme ENVC v súlade s pravidlami štátnej pomoci. Sled udalostí teda naznačuje, že cieľom privatizácie nebolo obísť platné záporné rozhodnutia ani plánované vyšetrovania Komisie.
- (168) Komisia preto dospela k záveru, že z udelenia subkoncesie na pozemok, kde sa lodenica nachádza, ani z nadobudnutia rôzneho vybavenia a surovín firmy ENVC predtým, než Komisia prijala toto konečné rozhodnutie, nevyplýva snaha o obídenie prípadného rozhodnutia Komisie o vrátení prostriedkov.

7.5. Hospodárska logika operácie

- (169) Aby sa predišlo hospodárskej kontinuite, Komisia sa musí uistiť, že nadobúdatelia aktív a iných prevádzaných prvkov podnikania ich nebudú využívať rovnako ako predošlý vlastník, ale na vytvorenie inej činnosti alebo stratégie.
- (170) Niektoré z aktív ENVC, ktoré získala spoločnosť WestSea, možno budú všeobecne použité na rovnakú činnosť (stavbu lodí) – najmä pozemok, kde sa lodenica nachádza. Samotná skutočnosť, že kupujúci podniká v rovnakom hospodárskom odvetví ako predošlý subjekt, však ešte nemusí znamenať hospodársku kontinuitu. WestSea nemá povinnosť prevziať žiadnych zamestnancov ani pracovné zmluvy firmy ENVC. Okrem toho spoločnosť WestSea začlení lodenicu do svojej podnikateľskej stratégie v záujme synergií s ostatnými lodiarskymi prevádzkami. WestSea bude môcť riadiť svoje činnosti za odlišných prevádzkových podmienok než firma ENVC a bude môcť uplatniť svoj vlastný obchodný model.
- (171) Komisia preto dospela k záveru, že firma WestSea tieto prvky integruje do svojej podnikovej stratégie a bude nimi sledovať vlastnú hospodársku logiku.

7.6. Záver v otázke hospodárskej kontinuity spoločností ENVC a WestSea

- (172) Po prvé rozsah aktív nadobudnutých firmou WestSea je v porovnaní s aktívami a predošlou činnosťou firmy ENVC výrazne nižší. Po druhé udelenie subkoncesie na pozemok, kde sa lodenica nachádza, a nadobudnutie rôzneho vybavenia a surovín prebehli v otvorených, transparentných, nediskriminačných a bezpodmienečných súťažiach. Po tretie subjekt WestSea je nezávislý od firmy ENVC a jej podielníka. Po štvrté okamih uzavretia subkoncesie na pozemok, kde sa lodenica nachádza, a nadobudnutia rôzneho vybavenia a surovín nenasvedčuje snahe o obídenie prípadného rozhodnutia Komisie o vrátení prostriedkov. Po piate firma WestSea začlení aktíva spoločnosti ENVC do svojej podnikovej stratégie a bude nimi sledovať vlastnú hospodársku logiku.

(173) Komisia preto vyvodzuje záver, že medzi firmami ENVC a WestSea nie je hospodárska kontinuita.

8. ZÁVER

(174) Komisia sa domnieva, že minulé opatrenia okrem patronátnych vyhlásení z 8. januára 2007 a 26. júna 2008 predstavujú štátnu pomoc v prospech spoločnosti ENVC v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(175) Minulé opatrenia štátnej pomoci sú nezlučiteľné s vnútorným trhom (okrem dvoch lodiarskych dotácií schválených rozhodnutím Komisie vo veci C 33/2004), keďže neboli splnené príslušné podmienky uvedené v usmernení z roku 2004 a nebol identifikovaný žiaden iný dôvod zlučiteľnosti.

(176) Komisia takisto dospela k záveru, že Portugalsko uplatnilo uvedené opatrenia neoprávnene v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ.

(177) Nezlučiteľná štátna pomoc sa musí od príjemcu získať späť v súlade s oddielom 6.6 vyššie.

(178) Vrátenie prostriedkov sa netýka firmy WestSea, keďže medzi firmami ENVC a WestSea nie je hospodárska kontinuita.

(179) Nakoniec Komisia uvádza, že Portugalsko súhlasilo s prijatím a oznámením tohto rozhodnutia v angličtine,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Patronátne vyhlásenia z 8. januára 2007 a 26. júna 2008 nie sú štátnou pomocou v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

2. Štátna pomoc v podobe lodiarskych dotácií na zákazky C224 a C225 (v sume 5 350 550 EUR) je zlučiteľná s vnútorným trhom.

3. Štátna pomoc uvedená v nasledujúcej tabuľke, ktorú Portugalsko uplatnilo neoprávnene v rozpore s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

Dátum	Opatrenie	Suma
11. máj 2006	zvýšenie základného imania z roku 2006	24 875 000
2012/2013	úvery z roku 2012 a 2013	101 118 066,03
i) 31. január 2006 ii) 11. december 2008 iii) 28. apríl 2010 iv) 27. apríl 2011	úvery DGTF	i) 30 000 000 ii) 8 000 000 iii) 5 000 000 iv) 13 000 000
29. november 2011	patronátne vyhlásenia za úver od BCP	990 000
3. november 2011	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	400 000
30. september 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	12 500 000
31. august 2010	Patronátne vyhlásenia za dva záložné akreditívy vydané bankou CGD	12 890 000

Dátum	Opatrenie	Suma
24. jún 2010	Patronátne vyhlásenie za úver od BCP	5 000 000
25. november 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvingový úver od CGD	15 000 000
7. september 2009	Patronátne vyhlásenie za revolvingový úver od BES	4 500 000
—	Lodiarske dotácie (zákazky C212, C213, C214 a C223)	10 482 374,01
—	Lodiarske dotácie (zákazky C206, C211, C217, C218, C219, C220, C221 a C222)	11 279 009,01
—	Pomoc na odbornú prípravu 2005 – 2006	257 791
23. december 2009	Úver na plavidlo Atlántida	37 000 000

Článok 2

1. Portugalsko získa nezlučiteľnú pomoc uvedenú v článku 1 ods. 2 od príjemcu späť (vrátane prípadného kumulovaného úroku, ktorý firma ENVC nesplatila) s výnimkou lodiarskych dotácií spojených so zákazkami C206, C211, C217, C218, C219, C220, C221 a C222 (v celkovej sume 11 279 009,01 EUR), keďže na tie sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota podľa článku 15 nariadenia (ES) č. 659/1999.
2. Povinnosť vrátiť nezlučiteľnú štátnu pomoc sa nevzťahuje na firmu WestSea.
3. Suma na vrátenie zahŕňa úrok počítaný od dátumu, od ktorého bola pomoc príjemcovi k dispozícii, až do jej skutočného vrátenia.
4. Úrok sa vypočíta ako zložený úrok v súlade s kapitolou V nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 ⁽⁴⁸⁾ a nariadením Komisie (ES) č. 271/2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004 ⁽⁴⁹⁾.
5. Portugalsko zruší všetky prípadné zostávajúce platby pomoci s účinnosťou od dátumu prijatia tohto rozhodnutia.

Článok 3

1. Vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 ods. 2 musí byť okamžité a účinné.
2. Portugalsko zabezpečí, aby sa toto rozhodnutie vykonalo do štyroch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia.

Článok 4

1. Portugalsko do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia predloží tieto informácie:
  - a) celkovú sumu (istina a úroky z vymáhanej sumy), ktorú má vrátiť každý príjemca;
  - b) podrobný opis prijatých a plánovaných opatrení na vykonanie tohto rozhodnutia;
  - c) podklady preukazujúce, že príjemcovi bol doručený príkaz na vrátenie pomoci.

⁽⁴⁸⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁴⁹⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 271/2008 z 30. januára 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 82, 25.3.2008, s. 1).

2. Portugalsko bude Komisiu informovať o pokroku vnútroštátnych opatrení prijatých na vykonanie tohto rozhodnutia až do úplného vrátenia pomoci uvedenej v článku 1 ods. 2. Na žiadosť Komisie okamžite predloží informácie o prijatých a plánovaných opatreniach na vykonanie tohto rozhodnutia. Takisto poskytne podrobné informácie o výške pomoci a úrokoch z vymáhanej sumy, ktoré už od príjemcov vymohlo.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Portugalsku.

V Bruseli 7. mája 2015

Za Komisiu
Margrethe VESTAGER
členka Komisie

_____

PRÍLOHA I

ÚVERY Z ROKU 2012 A 2013

Dátum podpísania	Suma	Uplatnená úroková sadzba
6. január 2012	970 000,00	7,108 %
9. január 2012	175 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,108 %
31. január 2012	3 445 258,51	trojmesačná sadzba EURIBOR + 6,62 %
8. február 2012	64 741,49	trojmesačná sadzba EURIBOR + 6,62 %
30. marec 2012	1 026 647,44	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,887 %
30. marec 2012	16 700 000,00	2 %
30. apríl 2012	1 268 536,13	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5 %
2. máj 2012	48 997,82	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,887 %
30. máj 2012	1 100 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,431 %
31. máj 2012	5 375 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,5 %
31. máj 2012	834 830,96	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,451 %
1. jún 2012	12 844 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %
5. jún 2012	281 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %
6. jún 2012	345 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,682 %
8. jún 2012	1 449 714,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,682 %
11. jún 2012	696 481,42	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,682 %
21. jún 2012	177 979,74	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,682 %
21. jún 2012	4 785 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,1509 %
22. jún 2012	118 070,71	trojmesačná sadzba EURIBOR + 7,682 %
25. jún 2012	83 694,43	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %
26. jún 2012	1 163 308,28	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %
29. jún 2012	664 537,83	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %
3. júl 2012	272 811,37	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,5 %
11. júl 2012	71 104,02	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,976 %

Dátum podpísania	Suma	Uplatnená úroková sadzba
11. júl 2012	1 742 275,55	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,1509 %
13. júl 2012	40 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,431 %
19. júl 2012	45 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,956 %
27. júl 2012	1 000 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,78 %
31. júl 2012	400 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,182 %
31. júl 2012	1 450 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,756 %
2. august 2012	100 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,182 %
14. august 2012	275 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,151 %
17. august 2012	180 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,1509 %
20. august 2012	1 186 322,44	trojmesačná sadzba EURIBOR + 8,1509 %
20. august 2012	400 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
24. august 2012	600 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
13. september 2012	365 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
19. september 2012	5 111 910,08	Dlh ENVC voči firme Parvalorem, ktorý prevzala firma EMPOR-DEF
21. september 2012	19 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
25. september 2012	1 180 491,65	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,668 %
27. september 2012	1 050 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
28. september 2012	48 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 5,624 %
12. október 2012	120 000,00	5,871 %
16. október 2012	15 000,00	8,1509 %
19. október 2012	566 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,64 %
26. október 2012	1 000 000,00	trojmesačná sadzba EURIBOR + 4,64 %
29. október 2012	84 685,34	8,151 %
30. október 2012	120 000,00	8,1509 %
2. november 2012	10 570 971,04	5,871 %
9. november 2012	5 227,50	4,459 %

Dátum podpísania	Suma	Uplatnená úroková sadzba
27. november 2012	250 000,00	5,871 %
28. november 2012	250 000,00	8,1509 %
29. november 2012	200 000,00	7,915 %
29. november 2012	120 000,00	5,871 %
30. november 2012	84 685,12	5,871 %
3. december 2012	300 000,00	4,459 %
3. december 2012	35 000,00	7,915 %
7. december 2012	1 500,00	8,151 %
11. december 2012	100 000,00	4,459 %
14. december 2012	180 000,00	4,459 %
19. december 2012	200 000,00	4,459 %
20. december 2012	29 159,75	4,459 %
21. december 2012	1 000 000,00	5,871 %
28. december 2012	5 000 000,00	7,915 %
31. december 2012	16 500,00	4,459 %
4. január 2013	120 000,00	4,459 %
9. január 2013	84 756,80	4,459 %
11. január 2013	260 000,00	7,911 %
17. január 2013	200 000,00	8,15 %
8. február 2013	5 767 984,59	4,165 %
31. máj 2013	5 281 882,02	Úrok, ktorý mala firma ENVC zaplatiť firme EMPORDEF za úvery z roku 2012
Spolu: 101 118 066,03		

PRÍLOHA II
LODIARSKÉ DOTÁCIE

Zákazka č.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	SPOLU	Udelené aktom (Despacho)	Dátum uverej- nenia v Diário da República
C206	679 362,74						679 362,74		
C211			2 081 867,70				2 081 867,70	245/2002 z 31.12.2001	6.4.2002
C212			1 629 892,00	407 473,00			2 037 365,00	882/2002 z 25.12.2002	12.12.2002
C213			2 265 871,06	541 732,94	701 901,00		3 509 505,00	880/2002 z 25.12.2002	12.12.2002
C214			2 807 604,01		701 901,00		3 509 505,01	880/2002 z 25.12.2002	12.12.2002
C217		1 415 887,71					1 415 887,71	158/2001 z 29.12.2000	16.2.2001
C218		1 415 887,71					1 415 887,71	158/2001 z 29.12.2000	16.2.2001
C219		1 425 998,34					1 425 998,34	158/2001 z 29.12.2000	16.2.2001
C220		1 425 998,34					1 425 998,34	158/2001 z 29.12.2000	16.2.2001
C221	1 140 802,66	276 446,76	8 753,90				1 426 003,32	810/2000 z 25.7.2000	5.8.2000
C222			1 426 003,33				1 426 003,33	244/2002 z 31.12.2001	6.4.2002
C223			1 425 999,00				1 425 999,00	881/2002 z 25.11.2002	12.12.2002

Zákazka č.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	SPOLU	Udelené aktom (<i>Despacho</i>)	Dátum uverej- nenia v <i>Diário da</i> <i>República</i>
C224				2 140 220,00		535 055,00	2 675 275,00	879/2002 z 25.11.2002	12.12.2002
C225				2 140 220,00		535 055,00	2 675 275,00	879/2002 z 25.11.2002	12.12.2002
	1 820 165,40	5 960 218,86	11 645 991,00	5 229 645,94	1 403 802,00	1 070 110,00	27 129 933,20		